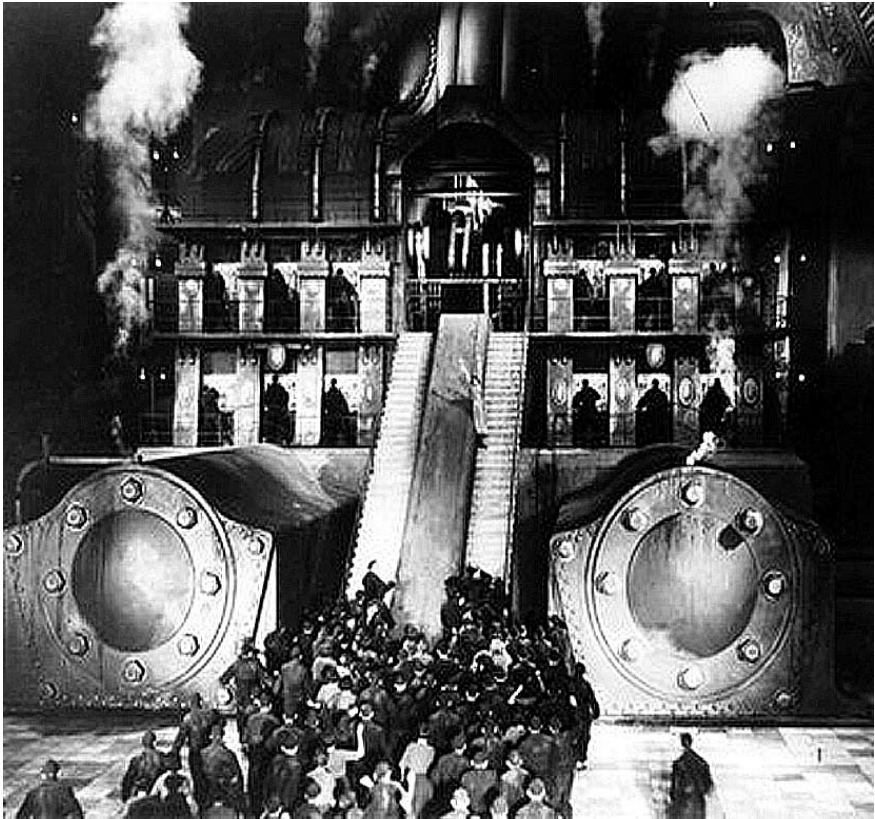


Alfredo M. Bonanno

Απ' τις ταραχές στην εξέγερση

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΜΕΤΑΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ**



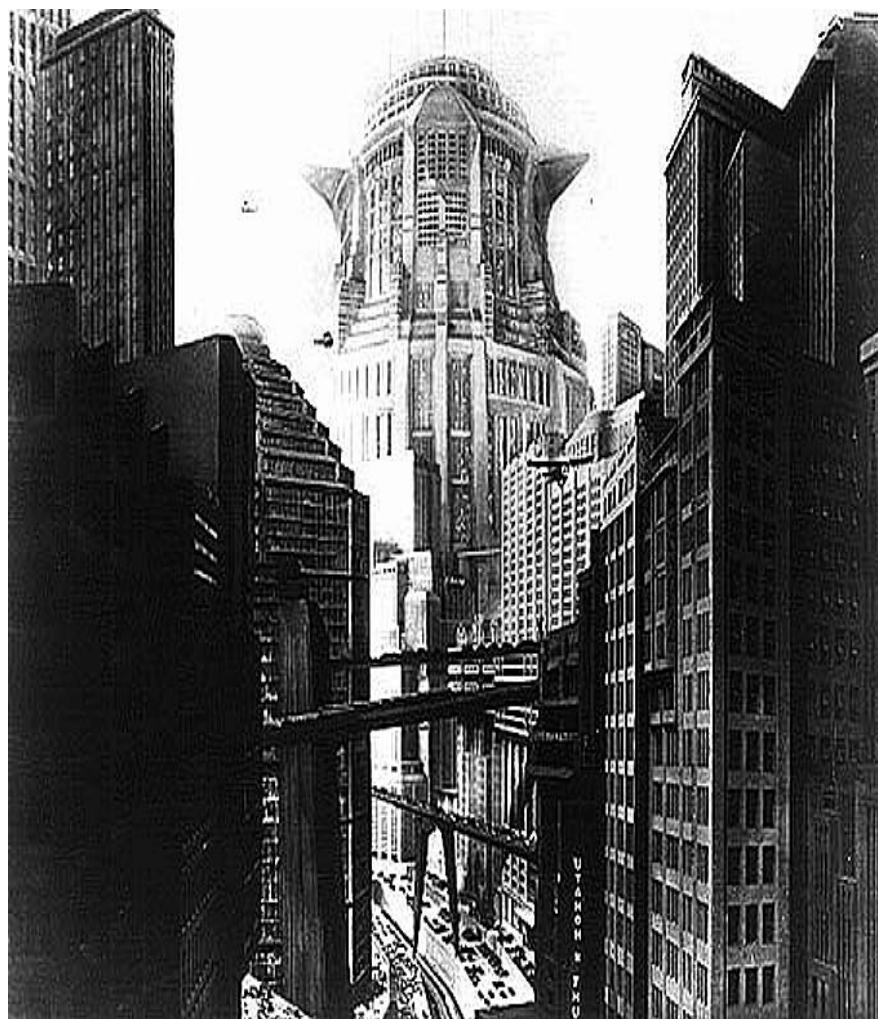
**εκδόσεις Ανάκαρα
Θεσσαλονίκη, Μάης 2006**

Alfredo M. Bonanno

Απ' τις ταραχές στην εξέγερση

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΜΕΤΑΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ**

**εκδόσεις Ανάκαρα
Θεσσαλονίκη, Μάης 2006**



Για επικοινωνία:
anakarabasil@yahoo.gr

ΓΙΑ ΠΡΟΛΟΓΟ...

“Ας πάρουμε την εξέγερση του Brixton στο Λονδίνο, πριν κάνα χρόνο: οι αναρχικοί ήταν παρόντες, αλλά δεν ήταν, ούτε μπορούσαν να είναι πρωταγωνιστές του ξεσηκωμού, ούτε ακόμη λιγότερο, να τον αναπτύξουν σε μια εξέγερση με το νόημα που θέλουμε να προσδιορίσουμε σε αυτό το βιβλίο. Τα γεγονότα τους είχαν πιάσει στον ύπνο με άλλα λόγια. Οι νέγροι είχαν ξεσηκωθεί για αιτίες επιφανειακά απλές, αλλά που όμως υπόβοσκαν από καιρό κάτω από τις στάχτες. Η συμμετοχή των αναρχικών γινόταν ως εκ τούτου απλή προσαρμογή, αυτοί ήταν “φιλοξενούμενοι” μιας κατάστασης εν δυνάμει εξεγερτικής που δεν έβρισκε διέξοδο προς αναπτύξεις πιο συγκεκριμένες. Με άλλα λόγια, οι αναρχικοί βρίσκονταν να δρουν μέσα σε μια κατάσταση χωρίς να είναι σε θέση να ακολουθήσουν μια εξεγερτική λογική.”

Αλφρέντο Μπονάννο, Θεωρία και πρακτική της εξέγερσης (εκδ.Επαναστατική Αυτοοργάνωση).

“...η θεωρία γίνεται κι αυτή δύναμη αφότου κατακτήσει τις μάζες. Η θεωρία είναι ικανή να κατακτήσει τις μάζες όταν αποδεικνύει ad hominem και προβαίνει σε ad hominem αποδείξεις αφότου γίνει ριζοσπαστική. Ριζοσπαστική σημαίνει να πιάνει τα πράγματα από τη ρίζα. Η ρίζα όμως για τον άνθρωπο είναι ο ίδιος ο άνθρωπος.”

Κ.Μαρξ, Κριτική της Εγγελιανής Φιλοσοφίας του Κράτους και του Δικαίου

Οι απόψεις του Ιταλού αναρχικού Α. Μπονάννο είναι μάλλον γνωστές στην Ελλάδα (η επίσκεψή του στη χώρα μας κι η συμμετοχή του στις δημόσιες συζητήσεις που έλαβαν χώρα το Γενάρη του '93, εκτός των δικωτικών αρχών, είχαν προσελκύσει και το ενδιαφέρον του αστικού τύπου). Είκοσι χρόνια μετά τη δημοσίευση της παρούσας μπροσουράς, ο χρόνος έχει αποδείξει πως οι αλλαγές που περιγράφονταν τότε απ' το συγγραφέα ως τάσεις, στο μεγαλύτερο τμήμα και τη βασική τους κατεύθυνση αποτελούν σήμερα την υπάρχουσα οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τ' ανεπτυγμένα κέντρα του καπιταλισμού που αποτελούν άλλωστε και τις αφετηρίες- δημιουργούς για τις περιοδικές αναδιρθώσεις του καπιταλιστικού συστήματος αλλά και για τις περιφέρειες που δέχονται με κάποια διαφορά φάσης (που όσο περνά ο καιρός είναι αλήθεια ότι καθίσταται όλο και μικρότερη) τις συγκεκριμένες επιδράσεις και που αναλόγως προσαρμόζονται. Ο τρόπος με τον οποίο η Jean Weir περιγράφει τη διαδικασία αυτή στον πρόλογο της αγγλικής έκδοσης του 1988 (“Αυτή η λογική [...] φτάνει τώρα σε περιοχές που θεωρούνταν κάποτε απομακρυσμένες περιφέρειες, εντάσσοντάς τες σ' ένα τεχνητό κοινοτισμό του οποίου το μόνο αληθινό στοιχείο είναι η εκμετάλλευση.”) θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένας ορισμός της επερχόμενης παγκοσμιοποίησης της αγοράς. Αιτίες για την παρούσα εκδοτική απόπειρα ήταν από τη μια η υλοποίηση των καπιταλιστικών σχεδιασμών –με τον τρόπο που περιγράφονται και αναλύονται από τον Α. Μπονάννο- σε μια τέτοια χώρα της περιφέρειας που είναι του αμέσου ενδιαφέροντός μας (Ελλάδα) όπως και το σύνολο των συνεπειών που αυτοί επιφέρουν σ' όλα τα επίπεδα, κι από την άλλη η διάθεση για μια συνεισφορά στη θεώρηση και πρακτική ενός χώρου που τους αντιπαλεύει προτείνοντας την επαναστατική ανατροπή ως κατεύθυνση, αυτού των αναρχικών. Η δε αφορμή, ήταν η εξέγερση των γαλλικών προασίων. Και σ' αυτή

την περίπτωση ο συγγραφέας δε φαίνεται να πέφτει έξω στις εκτιμήσεις του, τόσο όσον αφορά τις κοινωνικές εκρήξεις αυτού του είδους σαν αποτέλεσμα των δομικών αλλαγών του καπιταλισμού, όσο και στον τρόπο που οι αναρχικοί τις αντιμετωπίζουν.

Κατά κάποιον τρόπο, η εξέταση της κατάστασης στην Ελλάδα δείχνει από μόνη της τους “στόχους” και ως ένα βαθμό και τα μέσα που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν. Τα εργοστάσια κλείνουν με ταχύτατους ρυθμούς είτε για να μετακομίσουν στο πρώην ανατολικό μπλοκ ή σε πιο “έξωτικούς” προορισμούς είτε για να σταματήσουν να είναι ζημιογόνες οι επιχειρήσεις. Κοινοί παράγοντες η μεγιστοποίηση του κέρδους για τη μια πλευρά και η ανεργία κι η απόγνωση για την άλλη. Απόγνωση, κυρίως γιατί κυριαρχεί η ασφυκτική έλλειψη εναλλακτικής λύσης που ισοδυναμεί με μια μορφή κοινωνικής καταδίκης. Οι παλιές θέσεις εργασίας που χάνονται στο βιομηχανικό τομέα αντικαθίστανται με την ελαστική εργασία, τα 4ωρα και τις εξευτελιστικές συνθήκες του τομέα των υπηρεσιών στα νέα τεράστια εμπορικά κέντρα που ξεφυτρώνουν στα προάστια των μεγάλων πόλεων, με την εργασία του δρόμου κτλ. Ταυτόχρονα, σαν απαραίτητος όρος προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας στα νέα παγκόσμια δεδομένα έχει ήδη συντελεστεί σε μεγάλο βαθμό η συρρίκνωση του αγροτικού τομέα με την κάθετη πτώση του αριθμού των κατά βάση αυτό-απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και την αυτονόητη συγκέντρωση της γης στα χέρια των λίγων που μπορούν κι αντέχουν ν’ ανταποκριθούν στις νέες συνθήκες. Δεν είναι απαραίτητο ν’ αναλυθούν εδώ οι κοινωνικές επιπτώσεις απ’ τις ραγδαίες μεταβολές που υφίστανται η γεωργία κι η βιομηχανία στην Ελλάδα. Μια ματιά τριγύρω μας ή στον ημερήσιο τύπο θ’ αρκούσε για ν’ αποκαλύψει το εύρος της συντελούμενης μεταβολής της κατάστασης. Αν οι αναρχικοί δεν αποπειραθούν να συνδεθούν τώρα με τις αντιδράσεις των ανθρώπων που υφίστανται τις σαρωτικές αλλαγές της παγκόσμιας καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης στο περσί τους –αλλαγές που επιδρούν καταλυτικά στον τρόπο ζωής τους στέλνοντάς τους τα πλέον δυσόσιμα μηνύματα για το μέλλον των ιδίων καθώς και των προσώπων που εξαρτώνται απ’ αυτούς, καθιστώντας τους πιθανούς φορείς αντίστασης στην εγκληματική προέλαση της διχτατορίας της αγοράς– είναι αναμενόμενο να παραμείνουν, αξιοπρεπώς έστω, στο χαράκωμα της αντίστασης, όμως δύσκολα θα βγουν απ’ αυτό για να επιτεθούν με όρους δημιουργίας σαν κι αυτούς που οι περιστάσεις απαιτούν. Πόσο μάλλον όταν τέτοιου είδους παρεμβάσεις που στοχεύουν στη σύνδεση των αναρχικών ιδεών και της δράσης με συγκεκριμένα κοινωνικά κομμάτια (άνεργοι, απολυμένοι, εργαζόμενοι, αγρότες κ.ά.) απορρίπτονται απ’ τους ίδιους τους συντρόφους κυρίως λόγω ενός ιδιόμορφου ελιτισμού. Άλλωστε αν κάθε κοινωνικός αγώνας έβαζε μπροστά τη σημαία της επανάστασης κι αξίωνε την άμεση κατάργηση του καπιταλισμού, οι αναρχικοί απλά δε θα είχαν λόγο ύπαρξης.

Όσον αφορά τη λεγόμενη εξέγερση των προαστίων στη Γαλλία, ο συγγραφέας έχοντας εξετάσει προηγουμένως τις ταραχές στην Αγγλία του ‘80 εστιάζει κυρίως στην έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους που πρωτοστατούν σ’ αυτά τα γεγονότα και την υπόλοιπη κοινωνία, ιδιαίτερα δε με τους εκπρόσωπους του ρεφορμισμού (κόμματα, οργανώσεις, συνδικάτα). Ο καπιταλισμός εξελίσσεται κι η διαδικασία εδραίωσης των νέων του μορφών αποκόπτει ένα υπολογίσιμο αριθμό ανθρώπων που δεν είναι απλώς “ανίκανοι” ν’ ακολουθήσουν. Αντίθετα, ο αποκλεισμός τους που φτάνει ως τα όρια της πλήρους αδυναμίας κατανοήσης του νέου κόσμου (σαν επακόλουθο της μη ύπαρξης κοινής γλώσσας τόσο με τις διευθύνουσες τάξεις όσο και με τον υπόλοιπο κόσμο) αποτελεί εγγενές και βασικό στοιχείο της νέας Κυριαρχίας. Η επιμονή του Μπονάννο στο ζήτημα αυτό φαίνεται να δικαιώνεται,

έστω και εν μέρει, από το χρόνο και τις εξελίξεις. Δυο δεκαετίες μετά, οι θεωρητικοί της Δημοκρατίας, δικαιολογημένοι θορυβημένοι απ' τα γεγονότα της Γαλλίας (στο κάτω κάτω παίζεται το τομάρι τους, όπως έγραφε κι ο Ρ.Βάνεγκεμ) κάνουν τις διαπιστώσεις τους και προσεγγίζουν -απ' την ανάποδη φυσικά- την ανάλυση περί "άφωνων αποκλεισμένων" του Ιταλού αναρχικού: "Αν έτσι έχουν τα πράγματα, δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι η γαλλική αριστερά στο σύνολό της (από τους σοσιαλιστές μέχρι τους αριστεριστές, περνώντας φυσικά από τους κομμουνιστές), ακόμα και οι αντιρατσιστικές οργανώσεις, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και άλλες οργανώσεις της πολύβουξης <<κοινωνίας των πολιτών>>, των εκπροσώπων του πολιτικού ισλάμ μη εξαιρουμένων, δεν κατόρθωσαν να έρθουν σε κανενός είδους επικοινωνία με τους εξεγερμένους. Άλλωστε με ποιον τρόπο; Πώς να επικοινωνήσεις με κάτι που δεν υπάρχει στο φως της ημέρας, δεν εκτίθεται δημοσίως, αλλά φιγουράρει στιγμιαία και χωρίς όνομα στην ευρωζωνική διαφάνεια των δικτύων, λαμπαδιάζει σπασμωδικά τη νύχτα και σκορπά το φόβο αδιακρίτως;" Ανδρέας Πανταζόπουλος, "Η Γαλλία φλέγεται" (εκδ. Πόλις, Δεκέμβρης 2005).

Ο ντετερμινισμός είναι νεκρός, αναφέρει ο Μπονάννο κι έχει δίκιο, τουλάχιστον υπό την έννοια του ότι όπως η καταπίεση κι η εκμετάλλευση δε γεννούν απαραίτητα την επανάσταση έτσι και η εμπλοκή κι η δραστηριοποίηση των αναρχικών στους κοινωνικούς αγώνες δε σημαίνει ότι πάντα θα οδηγούν σε εξεγέρσεις και μάλιστα νικηφόρες. Ούτε ότι σε κάθε περίπτωση αυτή η δράση μας θ' αποδεικνύεται επιτυχημένη -αν υποθέσουμε ότι για κάποιους η επιτυχία συνίσταται στο να λαμβάνει οποιοσδήποτε αγώνας έναν "αναρχικό" χαρακτήρα, όπως κι αν τον ορίζει ή τον φαντάζεται αυτόν ο καθένας μας. Αυτό που φαίνεται ν' αποκτά όλο και περισσότερο σημασία καθώς ο χρόνος περνά είναι να πορευόμαστε με βάση ένα σχεδιασμό που θα λαμβάνει καταρχάς σοβαρά υπόψη του τις ανάγκες των ανθρώπων που πλήττονται απ' την καπιταλιστική επέλαση (και συνακόλουθα από την αναβάθμιση του πλέγματος της καταστολής, του ελέγχου και της ασφάλειας, πράγματα απαραίτητα σε κάθε περίπτωση για την εδραίωση των καινούργιων εξουσιαστικών επιλογών) και όχι με προκάτ ιδεολογικές αναφορές που μπορεί να μας προσδίδουν επαναστατική "καθαρότητα" αλλά μας αποξενώνουν απόλυτα από μια πραγματικότητα που δε θα μας περιμένει για πολύ. Να κατανοήσουμε την ανάγκη για την παρουσία μας στο πλευρό -και πολλές φορές ανάμεσα τους- των ανθρώπων που αγωνίζονται με το δικό τους έστω τρόπο εναντίον στρατηγικών επιλογών της Κυριαρχίας, μαθαίνοντας τόσο να τους μιλάμε, όσο κυρίως και να τους ακούμε. Αρκεί αυτό να συμβαίνει όχι για ν' αποκομίσουμε πολιτικά οφέλη, ούτε για να χρησιμοποιούμε την παρουσία μας εκεί ώστε ν' αποδείξουμε (βασικά στους εαυτούς μας αλλά και σε τρίτους) ότι οι αναρχικοί έχουν απαραίτητα κοινωνική απήχηση αλλά για να εκμεταλλευτούμε τα μέτωπα που ο ίδιος ο καπιταλισμός δημιουργεί μέσα από τις αντιφάσεις του προς όφελος των απελευθερωτικών ιδεών. Πως; Μη ξεχνώντας ποτέ από τη μια, πως έχουμε να κάνουμε με ανθρώπους που είναι εν δυνάμει σύμμαχοι μας στο μελλοντικό επαναστατικό εγχείρημα και επίσης πως από την άλλη οφείλουμε να εκτιμούμε με ακρίβεια την κατάσταση των ανθρώπων αυτών -το πρόβλημά τους, την αγωνία τους, τους φόβους τους- τη στιγμή κατά την οποία ο αγώνας τους εκδηλώνεται, ώστε να είμαστε σε θέση να τους καταλάβουμε και να μας καταλάβουν. Δεν είναι δυνατόν για παράδειγμα ν' απορρίπτεται στις σημερινές συνθήκες εξαρχής κάθε προσέγγιση με τους δεκάδες ή εκατοντάδες απολυμένους εργάτες που καταλαμβάνουν το εργοστάσιο επειδή είναι όλοι "μικροαστοί", "πατριώτες" και "πρόβατα" ή ακόμα χειρότερα στη βάση μιας αρνητικής προηγούμενης ανάλογης εμπειρίας. Τα πράγματα

γίνονται ακόμα πιο μπερδεμένα και θολά, όταν οι ίδιοι σύντροφοι που χρησιμοποιούν τις παραπάνω δικαιολογίες θα σπεύσουν ξαφνικά να συμμετάσχουν στα γεγονότα όταν η φωτιά θα έχει ανάψει. Αλλά τότε θα είναι ήδη αργά! Δεν είμαστε σίγουροι πως κάθε απόπειρα συνεννόησης μ' αυτούς τους ανθρώπους θα οδηγήσει στην επανάσταση αλλά είναι άραγε αυτό το κριτήριο για να δρούμε; Μήπως η ίδια η έννοια της απόπειρας δεν εμπεριέχει και την έννοια της αποτυχίας; Και τελικά αν κάποιος διαθέτει τη συνταγή της εξέγερσης, καλά κρυμμένη στο αποστειρωμένο περιβάλλον του, δε θα ήταν χρήσιμο να μας την παρουσιάσει ώστε να καταστήσει την κοινή μας υπόθεση ευκολότερη;

Δεν είναι σε καμιά περίπτωση μέσα στις προθέσεις της παρούσας έκδοσης να προωθήσει εκείνη τη συλλογιστική που θέλει την προβολή των απόψεων ενός ανθρώπου ή μιας ομάδας να συνοδεύεται απαραίτητα και από την άμεση υιοθέτηση των οργανωτικών προτάσεων που τις συνοδεύουν. Πολύ περισσότερο, δεν είναι επιθυμητή η αυτονόητη ταύτιση με το σύνολο των προτάσεων που έχουν εκφραστεί από το συγκεκριμένο σύντροφο για ένα ευρύ πεδίο ζητημάτων. Μια καλόπιστη κριτική –με γνώμονα πάντα την κοινή βούληση για την εφαρμογή στην πράξη των αντιεραρχικών επαναστατικών ιδεών και πραχτικών- αντίθετα, ίσως να φανέρωνε αρκετές διαφωνίες ακόμα και όσον αφορά το συγκεκριμένο κείμενο. Αν όμως κρατάμε δυο πράγματα, αυτά έχουν κυρίως να κάνουν με την πεποίθηση πως θα πρέπει να “εκμεταλλευόμαστε” τα ρήγματα που -θέλοντας και μη- η Εξουσία δημιουργεί με τις επιλογές της (κατά τον ίδιο πάνω κάτω τρόπο που ο αναρριχητής προσαρμόζεται στην μορφολογία του βουνού που ανεβαίνει, χρησιμοποιώντας τις εσοχές και τα εξογκώματα που συναντά ώστε να πετύχει τον τελικό του στόχο, την κορυφή) και κατά δεύτερο με το να πορευόμαστε κατ' αυτόν τον τρόπο δίνοντας πρώτα απ' όλα μεγάλη σημασία στην επικοινωνία μ' εκείνες τις ομάδες των ανθρώπων που εκδηλώνουν δυναμικά την αντίθεσή τους στα σχέδια της Κυριαρχίας. Μ' άλλα λόγια, να πορευόμαστε βάζοντας το κοινωνικό πάνω απ' το πολιτικό κι αφήνοντας κατά μέρος τις μορφές εκείνες της οργάνωσης που συνιστούν (ελλείψει άλλης;) μια απλή μηχανική μεταφορά από το παρελθόν όπου πραγματικά στάθηκαν γόνιμες, σ' ένα παρόν που αδυνατούν απλά να σταθούν γιατί τα πάντα έχουν αλλάξει.

Έτσι κι αλλιώς, τα πάντα γύρω απ' τις θεωρίες και τις πραχτικές μας, τις αναλύσεις και τις μορφές δράσης θα δοκιμαστούν με βάση το μόνο “αλάνθαστο” κριτήριο: το κατά πόσο θα μπορέσουμε ν' ανταποκριθούμε στις ανάγκες και τα προβλήματα που προκύπτουν απ' την ίδια τη ζωντανή κοινωνική πραγματικότητα.

Θεσσαλονίκη, Μάης του 2006.

*Το μέλλον δε θα 'ρθεί
από μονάχο του, έτσι νέτο – σκέτο
αν δεν πάρουμε μέτρα κι εμείς.*

....

*Η κομμούνα δεν είναι μια βασιλοπούλα του παραμυθιού, που λες,
για να την ονειρεύεσαι τις νυχτιές.
Μέτρησε, καλοσκέψου, σημάδεψε –
και τράβα, βήματα τα βήματα,
έστω και πάνω σε μικροζητήματα.*

Βλ. Μαγιακόφσκι, Ξελασπώστε το μέλλον, 1925

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ 1988 (εκδ. Elephant Editions)

Δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες αμφιβολίες σ' οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη, πάνω στ' ότι μια θεμελιώδης αλλαγή λαμβάνει χώρα στην οργάνωση της παραγωγής. Αυτή η αλλαγή είναι πιο εμφανής κι αισθητή στα κέντρα του ανεπτυγμένου καπιταλισμού όμως η λογική της τεχνολογίας της πληροφορικής και της αποκεντρωμένης παραγωγής, φτάνει τώρα σε περιοχές που θεωρούνταν κάποτε απομακρυσμένες περιφέρειες, εντάσσοντάς τες σ' ένα τεχνητό κοινοτισμό του οποίου το μόνο αληθινό στοιχείο είναι η εκμετάλλευση.

Στο "δυτικό κόσμο", ο παραδοσιακός εργάτης -θεμελιώδης λίθος των εξουσιαστικών επαναστατικών (μαρξιστικών) θέσεων, κι ακόμα βασικό σημείο αναφοράς και για πολλές αναρχικές τέτοιες- ρίχνεται απ' τα γκρίζα νεκροταφεία των λιμανιών, των εργοστασίων και των ορυχείων, στα πολύχρωμα νεκροταφεία των home videos, των καλο-φωτισμένων γραφείων ανεύρεσης εργασίας, των δημοτικών κέντρων, των πολύ-φυλετικών παιδικών σταθμών κ.ά., ρίχνεται στα πολύχρωμα γκέτο...

Καθώς η ανεργία τείνει να γίνει αποδεκτή σαν μια προοπτική απραξίας, το κεφάλαιο συνεχίζει να εκσυγχρονίζει τα μέσα του και να κατευθύνει τις άμεσες επενδύσεις του σε περιοχές πιο επικερδείς, ικανοποιώντας τη μόνιμη ανάγκη του για επέκταση. Η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών αναλαμβάνεται τώρα από τη ρομποτική τεχνολογία σε διηπειρωτικό επίπεδο, από μικρές αυτόρκες βιομηχανικές μονάδες και οικιακή εργασία, σε αρκετές περιπτώσεις δε, από παιδική εργασία.

Τα συνδικάτα βρίσκονται σε πτώση και τα κόμματα της αριστεράς μετακινούνται βαθμιαία προς τα δεξιά, καθώς τα αιτήματα για μισθολογικές αυξήσεις και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις εξαφανίζονται απ' τον εκλογικό χάρτη. Αυτό που έρχεται στη θέση τους είναι ένα ευρύ πεδίο προοδευτικών, "δημοκρατικών διαφωνιών" σε πολιτικό, κοινωνικό και θρησκευτικό επίπεδο: πασιφισμός, οικολογία, χορτοφαγία, μυστικισμός κτλ. Αυτή η "διαφωνούσα συναίνεση" βλέπει την πιο ακραία της έκφραση στις προτάσεις "αντισυμβατικότητας" και "απελευθέρωσης" που προέρχονται από μια προνομιούχα κάστα της διανοήσης που ενεργεί αποκλειστικά για τα δικά της συμφέροντα.

Μια ιδανική κοινωνία, όπως θα φαίνονταν απ' τη σκοπιά του κεφαλαίου, θα είχε την κοινωνική ειρήνη σαν βασικό στόχο της. Ή κάπως έτσι θα ήταν αυτή η "αυτό-διαχειριζόμενη" καπιταλιστική ουτοπία, αν η απειλή δεν έρχονταν έξω απ' αυτό το παραδεισένιο τοπίο. Απ' τις περιοχές των γκέτο, που δε μοιάζουν πια με το μοντέλο του Bristol ή του Toxteth (ΣΗΜ: Περιοχές της Αγγλίας στις οποίες είχαν ξεσπάσει οι μεγάλες ταραχές της δεκαετίας του '80), αλλά που παίρνουν πολλές μορφές: των πόλεις των ανθρακωρύχων στο βορρά, των γιγαντιαίων σκοτεινών λαβύρινθων των μπλοκ μ'

εργατικές κατοικίες εντός των αστικών συμπλεγμάτων -πολλά απ' αυτά τα μέρη είναι ήδη απροσπέλαστα απ' την αστυνομία και τις άλλες δυνάμεις καταστολής- καθώς και άλλες διαρκώς διευρυνόμενες περιοχές που μέχρι πρόσφατα κατοικούνταν από βολεμένους, καλοπληρωμένους, ειδικευμένους εργαζόμενους και "λευκά κολάρα" (ΣΗΜ: Υπάλληλοι γραφείων) που τώρα βρίσκονται στο δρόμο της μετατροπής τους σε νέα γκέτο. Τα γκέτο του μέλλοντος ωστόσο, δε θα ορίζονται αναγκαστικά γεωγραφικά -καθώς οι εστίες αναταραχής ξεφεύγουν από ελεγχόμενες διαστάσεις- αλλά μάλλον πολιτισμικά, μέσω της έλλειψης μέσων επικοινωνίας με την υπόλοιπη καπιταλιστική κοινωνία.

Η παρουσία αυτών των διαρκώς διευρυνόμενων γκέτο καθώς και το μήνυμα που ακούγεται μέσα απ' αυτά, είναι το βασικό ψεγάδι της νέας καπιταλιστικής προοπτικής. Δεν υπάρχουν μεσολαβητές. Δεν υπάρχει χώρος για τους ρεφορμιστές πολιτικούς του παρελθόντος, ακριβώς όπως δεν υπάρχει και για τους κατά βάση ρεφορμιστές επαναστάτες των παλιών εργατίστικων θεωριών, αληθινών ή φανταστικών. Η κραυγή μπορεί να είναι βίαιη αλλά απαιτεί μάταια. Οι μικρές ταραχές κι εκρήξεις που τώρα εμφανίζονται συχνά, ειδικά σ' αυτή τη χώρα (ΣΗΜ: Αγγλία), δεν έχουν λογικά αιτήματα να προβάλουν. Δεν είναι το μέσο για να επιτευχθεί ένας σκοπός όπως οι ταραχές για το ψωμί στο παρελθόν. Έχουν μετατραπεί σε παράλογα ξεσπάσματα που συχνά χτυπάνε εύκολα αναγνωρίσιμους στόχους της καταστολής (αστυνομικά τμήματα, οχήματα, σχολεία, κυβερνητικά γραφεία κ.ά.) αλλά όχι αναγκαστικά τέτοιους. Η βία στα ποδοσφαιρικά γήπεδα δεν μπορεί ν' αποκλειστεί απ' αυτή τη λογική.

Οι αναρχικοί, απ' τις πρώτες μεγάλες ταραχές -Bristol, Brixton, Toxteth, Broadwater Farm- έχουν δει αυτά τα γεγονότα με καλό μάτι, και συχνά συμμετείχαν δίνοντας κι ένα "χεράκι" όσον αφορά τις πέτρες που εκτοξεύονταν ενάντια στις γραμμές των μπάτσων. Τ' αναρχικά έντυπα εξυμούν αυτές τις στιγμές της μαζικής ανταρσίας, ενώ την ίδια στιγμή (τα ίδια έντυπα) προβάλλουν οργανωτικές προτάσεις, οι οποίες αν και είχαν αξία στις αρχές του αιώνα ή στη δεκαετία του '30, σίγουρα δεν έχουν καμιά σχέση με τις ανάγκες του σήμερα. Το καλύτερο που οι πιο σύγχρονες απ' αυτές έχουν να προσφέρουν, χρησιμοποιώντας τις ταραχές σα σημείο αναφοράς, είναι να δημιουργήσουν μια εξειδικευμένη κίνηση αναρχικών που σκοπό θα έχει να προσδώσει κάποια επαναστατική ηθική σ' αυτά τα ολοφάνερα χωρίς ηθική γεγονότα. Άλλη μια φορά έρχεται να επιβεβαιωθεί η φτώχεια της αναλυτικής μας ικανότητας.

Μέχρι τώρα, όταν οι αναρχικοί είχαν ανάγκη κάποιου θεωρητικού περιεχομένου στις δημοσιεύσεις τους, είτε κατέφευγαν στην προσωπική γνώμη ή έδιναν μια περίληψη ορισμένων μαρξιστικών αναλύσεων, κριτικά μιν, υπογραμμίζοντας δε ότι κάποια σημεία του μαρξισμού μοιάζουν με τις αναρχικές ιδέες. Αυτό προσδίδει ένα "σοβαρό" περιεχόμενο σ' ένα περιοδικό, δείχνει ότι δεν είμαστε εναντίον των θεωρητικών συζητήσεων, αλλά αφήνει το πεδίο για την αναρχική δράση ανεκμετάλλευτο. Χωρίς ανάλυση, ακόμα και στο πιο βασικό, στοιχειώδες επίπεδο, δεν μπορούμε να ελπίζουμε πως θα είμαστε σ' επαφή με την πραγματικότητα. Η διαίσθηση δεν αρκεί. Δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε δράση, σπρώχνοντας τις αντιθέσεις στην κατεύθυνση μιας επαναστατικής διεξόδου, απλά με το ν' ανταποκρινόμαστε στα γεγονότα που προκύπτουν, ανεξάρτητα απ' το

πόσο βίαια μπορεί να είναι αυτά.

Οι μαρξιστικές αναλύσεις τώρα δεν είναι τίποτ' άλλο παρά απαρχαιωμένα λείψανα των σκοτεινών χρόνων της περιόδου της βιομηχανικής ανάπτυξης. Αυτό που πρέπει να γίνει, είναι ν' αναπτύξουμε τις δικές μας θέσεις, χρησιμοποιώντας σαν αφετηρία τον πλούτο της αναρχικής μας παράδοσης. Η μεγάλη δύναμη του αναρχισμού είναι το γεγονός ότι δε βασίζεται σε μια θεμελιώδη ανάλυση, άκαμπτης στο χρόνο. Το ζωντανό κομμάτι του αναρχισμού είναι τόσο επίκαιρο σήμερα όσο ήταν τέσσερις δεκαετίες ή έναν αιώνα πριν. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι ν' αναπτύξουμε μέσα που μας ήταν οικεία απ' το παρελθόν, ενοποιώντας τα με ότι απαιτείται για να γίνουν οικεία για το παρόν. Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο αν έχουμε μια ξεκάθαρη ιδέα για το πώς είναι η πραγματικότητα. Όχι όπως θα τη θέλαμε να ήταν αλλά όπως αληθινά είναι, όπως ακριβώς δηλαδή εμφανίζεται το πραγματικό πεδίο μάχης της εκμετάλλευσης, γιατί για πεδίο μάχης πρόκειται, ακόμα κι αν οι νεκροί κι οι πληγωμένοι εμφανίζουν διαφορετική εικόνα απ' αυτών του παρελθόντος, κι αν ακόμα η δίκαιη αντίδραση των εκμεταλλευόμενων λαμβάνει νέες, λιγότερο σαφείς μορφές. Η ανάγκη να δράσουμε καθίσταται πιο πιεστική καθώς τα γκέτο λαμβάνουν εσωστρεφή χαρακτήρα κι αποκόπτονται απ' την κυρίαρχη γλώσσα και την επικοινωνία των προνομιούχων.

Οι αναλύσεις που παρουσιάζουμε εδώ, ανοίγουν μια πόρτα σ' αυτή την κατεύθυνση, ρίχνουν μια γρήγορη ματιά σ' ότι συμβαίνει γύρω μας και ωθούν στην περαιτέρω έρευνα, όπως και στην αναζήτηση για να εκφραστούν νέες μορφές αναρχικής παρέμβασης που αρμόζουν σ' αυτή την πραγματικότητα, την οποία προσπαθούμε να κατευθύνουμε στο σκοπό μας, την κοινωνική επανάσταση.

Το πρώτο κείμενο αρχικά γράφτηκε και παρουσιάστηκε σε θέμα ενός αναρχικού συνεδρίου που έγινε στο Μιλάνο, τον Οχτώβρη του '85, οργανωμένο απ' τους συντρόφους της ιταλικής αναρχικής διμηνιαίας έκδοσης *Anarchismo*. Το δεύτερο κομμάτι είναι μια προφορική παρέμβαση του ίδιου συντρόφου. Αυτό εξηγεί τη συνοπτική φύση του κειμένου. Ο συγγραφέας έχει αφιερώσει στην πραγματικότητα πολύ περισσότερες σελίδες για τις εξεγερτικές θέσεις, έργο που έχει επιτελέσει μέσω της δραστηριοποίησής του σε αγώνες στην Ιταλία, για πάνω από δύο δεκαετίες.

Jean Weir

ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ. ΑΠ΄ ΤΙΣ ΜΕΤΑ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΑΥΤΑΠΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ.

Αλλαγές στην κοινωνία

Μέσα στην εξέλιξη των κοινωνικών αντιθέσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων, ορισμένες τάσεις έχουν γίνει τόσο σαφείς ώστε μπορούν πια να θεωρηθούν πραγματικές αλλαγές.

Η δομή της κυριαρχίας έχει μετατραπεί από μια ευθέως δεσποτική εξουσία σε μια σχέση βασισμένη στην προσαρμογή και το συμβιβασμό. Αυτό έχει οδηγήσει σε μια σημαντική αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες, παρόμοια με την παραδοσιακή ζήτηση για διαρκή καταναλωτικά αγαθά. Τ' αποτελέσματα συνίστανται σε μια διόγκωση εκείνων των τμημάτων της παραγωγής που βασίζονται στην τεχνολογία της πληροφορικής, στην ρομποτοποίηση του παραγωγικού τομέα και στην υπεροχή του τομέα των υπηρεσιών (εμπόριο, τουρισμός, μεταφορές, τράπεζες, ασφάλειες, δημόσιες υπηρεσίες) έναντι της βιομηχανίας και της γεωργίας.

Αυτό δε σημαίνει πως ο βιομηχανικός τομέας έχει εξαφανιστεί ή έχει καταστεί ασήμαντος. Σημαίνει απλά πως απασχολεί ολοένα και μικρότερο αριθμό εργαζομένων ενώ τα επίπεδα παραγωγής παραμένουν ίδια ή ακόμα, αυξάνονται. Το ίδιο ισχύει και για τη γεωργία που βαθμιαία θα υφίσταται τις διαδικασίες εκβιομηχανισμού της και θα ξεχωρίζει απ' τη βιομηχανία με στατιστικούς μάλλον παρά κοινωνικούς όρους.

Αυτή η κατάσταση γίνεται αντιληπτή περισσότερο ως "μετάβαση", όχι σαν μια απότομη αλλαγή, αλλά σαν μια τάση. Δεν υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ της βιομηχανικής και της μετα-βιομηχανικής περιόδου. Η φάση απ' την οποία περνάμε αποτελεί ξεκάθαρα την υπέρβαση των ξεπερασμένων θεσμών οι οποίοι τώρα αναδομούνται. Αλλά δεν έχουμε ακόμα φτάσει στο κλείσιμο όλων των εργοστασίων και την εγκαθίδρυση του βασιλείου της κομπιουτεροποιημένης παραγωγής.

Η τάση για διάσπαση των μονάδων παραγωγής κι η ανάγκη για μικρούς ευέλικτους πυρήνες μέσα σ' ένα κεντρικά σχεδιασμένο πλάνο παραγωγής θα κυριαρχήσει μέσα στα επόμενα χρόνια. Αλλά εντός του βιομηχανικού τομέα, αυτό θα συνοδευτεί με μια αργή προσαρμογή που θα χρησιμοποιεί παραδοσιακά μέσα, τόσο αργή όσο απαιτείται απ' τις προσεχτικές στρατηγικές του κεφαλαίου.

Αυτό το σχήμα αφορά περισσότερο τη βρετανική κι ιταλική πραγματικότητα, οι οποίες παραμένουν πολύ πίσω σε σχέση με τα ιαπωνικά κι αμερικανικά μοντέλα.

Οι νησίδες των χαμένων ανθρώπων.

Αποσπασμένοι βίαια απ' τα εργοστάσια, σε μια αργή και ίσως αμετάκλητη διαδικασία, οι εργάτες του χτες ρίχνονται σε μια ατμόσφαιρα υψηλού ανταγωνισμού. Ο σκοπός είναι ν' αυξηθεί η παραγωγική ικανότητα, το μόνο καταναλωτικό προϊόν σύμφωνο με

την κομπιουτεροποιημένη λογική των κέντρων της παραγωγής. Οι ατομικές (κι ακόμα πιο θανάσιμες) συγκρούσεις εντός του κεφαλαίου, θα εξαφανίσουν τον “εναλλακτικό” επαναστατικό αγώνα, μ’ αποτέλεσμα να μεγαλώσουν τις ταξικές διαφορές και να τις καταστήσουν αγεφύρωτες.

Τα πιο σημαντικά κέρδη για τους κατοίκους αυτών των παραγωγικών “νησίδων”, η φαινομενικά μεγαλύτερη “ελευθερία”, το ελαστικό ωράριο, οι ποιοτικές αλλαγές (πάντα εντός της ανταγωνιστικής λογικής της αγοράς όπως αυτή διευθύνεται απ’ τα κέντρα των εντολών), θα ενισχύσουν την πεποίθησή τους πως έχουν φτάσει στη γη της επαγγελίας: το βασίλειο της ευτυχίας και της ευημερίας. Ακόμα πιο αυξημένα οφέλη και μεγαλύτερη, κενή από ουσιαστικό περιεχόμενο, δημιουργικότητα.

Αυτές οι νησίδες του θανάτου περιβάλλονται από ιδεολογικά και φυσικά τείχη, για να εξαναγκάσουν αυτούς που δεν έχουν θέση σ’ αυτές, να πέσουν πίσω στη φουρτουνιασμένη θάλασσα όπου κανείς δεν επιζεί.

Το πρόβλημα που αποκαλύπτεται είναι αυτό ακριβώς των **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν**.

Δύο δεξαμενές για την επανάσταση.

Οι αποκλεισμένοι και οι έγκλειστοι. Οι πρώτοι είναι αυτοί που θα παραμείνουν περιθωριοποιημένοι. Διωγμένοι απ’ την παραγωγική διαδικασία και τιμωρημένοι για την ανικανότητά τους να ενταχθούν στη νέα ανταγωνιστική λογική του κεφαλαίου, δεν είναι συχνά προετοιμασμένοι ν’ αποδεχθούν τα μίνιμουμ επίπεδα επιβίωσης που τους αναλογούν μέσω των κρατικών επιδομάτων (τα οποία ολοένα και περισσότερο θα φαίνονται σαν απομεινάρια του παρελθόντος σε μια κατάσταση που τείνει να εξυμνεί τις αρετές του “αυτοδημιουργητου ανθρώπου”). Αυτοί δεν αποτελούν αποκλειστικά εκείνο το κοινωνικό κομμάτι πού ‘ναι καταδικασμένο σ’ αυτό το ρόλο εξ αιτίας της εθνικής του καταγωγής (σήμερα για παράδειγμα, οι προερχόμενοι απ’ τις Δυτικές Ινδίες στη βρετανική κοινωνία που είχαν καταλυτικό ρόλο στις πρόσφατες ταραχές σ’ αυτή τη χώρα) αλλά καθώς η αλλαγή για την οποία μιλάμε θα προχωρά, θα συμμετέχουν επίσης και τμήματα της κοινωνίας που στο παρελθόν ήταν εφησυχασμένα μέσω των σίγουρων μισθών και τώρα βρίσκουν τον εαυτό τους σε μια κατάσταση ραγδαίας και ριζικής αλλαγής. Ακόμα και τα εναπομείναντα βοηθήματα που αυτοί θ’ “απολαμβάνουν” (πρόωρες συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, διάφορα είδη κοινωνικής ασφάλισης κ.ά.) δε θα τους κάνουν ν’ αποδεχθούν μια κατάσταση διακρίσεων που συνεχώς οξύνονται. Κι αν μην ξεχνάμε πως ο βαθμός καταναλωτισμού αυτών των αποκλεισμένων κοινωνικών τμημάτων, δεν μπορεί να συγκριθεί με τον αντίστοιχο των εθνικών ομάδων που ποτέ δεν υπήρξαν μέρος της σφαίρας της μισθολογικής σιγουριάς. Αυτό θα οδηγήσει σίγουρα σε εκρήξεις “κοινωνικής δυσλειτουργίας” ενός νέου είδους, και εναπόκειται στους επαναστάτες να τις ενοποιήσουν με τα πιο συνειδητά ξεσπάσματα της ανταρσίας.

Μετά, υπάρχουν οι **έ γ κ λ ε ι σ τ ο ι**, αυτοί που θα παραμείνουν ασφυκτιούντες στις νησίδες των προνομίων. Εδώ το θέμα τείνει να γίνει πολύπλοκο και μπορεί να εξεταστεί

με σαφήνεια μόνο από κάποιον που είναι έτοιμος να πιστέψει στον παράγοντα-άνθρωπο και στην αληθινή ανάγκη του για ελευθερία. Σχεδόν σίγουρα, είναι οι “αποστάτες” αυτής της κατηγορίας που θα βρίσκονται ανάμεσα στους πιο ανηλεείς εκτελεστές της επίθεσης ενάντια στο κεφάλαιο, στη νέα του μορφή. Βαδίζουμε προς μια περίοδο αιματηρών συγκρούσεων και πολύ άγριας καταστολής. Η κοινωνική ειρήνη, όνειρο για τη μια πλευρά κι επιδίλητος για την άλλη, παραμένει ο πιο ανέφικτος μύθος αυτής της νέας καπιταλιστικής ουτοπίας, κληρονομιά απ’ την “πασιφιστική” λογική του φιλελευθερισμού που εγκληματούσε πίσω απ’ τη βιτρίνα του “πολιτισμού”, φέρνοντας πλούτο στη μητρόπολη, μακελεύοντας τις αποικίες.

Οι νέες ευκαιρίες για μικρές, μίζερές, αηδιαστικές “ελευθερίες” της μιας μέρας, θα ξεπληρωθούν με εκτεταμένες, άγριες και συστηματικές διακρίσεις σε βάρος ευρέων κοινωνικών κομματιών. Αργά ή γρήγορα, αυτό θα οδηγήσει στη δημιουργία μιας συνείδησης της εκμετάλλευσης ανάμεσα στο στρώμα των προνομιούχων, μια συνείδηση που ακόμα και αν περιοριστεί στους καλύτερους εξ αυτών, δε θ’ αποτύχει να προκαλέσει ανταρσίες. Τελικά, θα πρέπει να σημειωθεί πως δεν υπάρχει μια ισχυρή ιδεολογική κάλυψη για τη νέα καπιταλιστική προοπτική όπως στο παρελθόν, ικανή ν’ αποτελέσει στήριγμα για τους εκμεταλλευτές, κι ακόμα, το σπουδαιότερο, για τα μεσαία στρώματα των στελεχών. Η ευημερία από μόνη της δεν είναι αρκετή, ειδικά για κείνες τις ομάδες των ανθρώπων που στο πρόσφατο ή το απώτερο παρελθόν, είχαν εμπειρία ή απλά είχαν διαβάσει, σχετικά με απελευθερωτικές ουτοπίες, επαναστατικά οράματα και απόπειρες, περιορισμένες ωστόσο, σε εξεγερτικά σχέδια.

Οι “αργοπορημένοι” δε θα χάσουν χρόνο στο να φτάσουν τους άλλους. Δε θα ζουν όλοι οι εγκλειστοί μακάρια μέσα στην τεχνητή ευτυχία του κεφαλαίου. Πολλοί απ’ αυτούς θ’ αντιληφθούν ότι η δυστυχία ενός τμήματος της κοινωνίας, καταστρέφει την εικόνα ευημερίας των υπόλοιπων και μετατρέπει την (περιφραγμένη από συρματοπλέγματα) ελευθερία σε μια πραγματική φυλακή.

Τα προληπτικά μέτρα του Κράτους.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων, το βιομηχανικό πλάνο έχει επίσης τροποποιηθεί από το συνδυασμό των ελέγχων του Κράτους και των μεθόδων που συνδέονται με το πολιτικό συμφέρον για τον έλεγχο της συναίνεσης.

Εξετάζοντας τα πράγματα απ’ την τεχνική πλευρά, κάποιος μπορεί να δει με ποιο τρόπο η οργάνωση της παραγωγής μετασχηματίζεται. Η παραγωγή δε χρειάζεται πια να λαμβάνει χώρα σ’ ένα μόνο μέρος (το εργοστάσιο) αλλά ολοένα και περισσότερο εξαπλώνεται σε μια ολόκληρη περιοχή, ακόμα και σε μακρινές αποστάσεις. Αυτό επιτρέπει στους βιομηχανικούς σχεδιασμούς ν’ αναπτύσσονται παίρνοντας υπόψη τους μια βελτιωμένη, πιο ισορροπημένη διανομή των κέντρων παραγωγής εντός μιας περιοχής, εξαφανίζοντας κάποιους απ’ τους παράγοντες κοινωνικής αναταραχής που υπήρξαν στο παρελθόν, όπως οι γκετοποιημένες περιοχές και η βιομηχανική

υπερσυγκέντρωση σε μέρη με υψηλή ρύπανση και συστηματική καταστροφή των οικοσυστημάτων. Το κεφάλαιο κοιτάζει τώρα στην κατεύθυνση ενός οικολογικού μέλλοντος, ανοίγοντας τις αγκάλες του στο συρφετό των περιβαλλοντολόγων και γίνεται πρωταθλητής στη διάσωση των φυσικών πόρων, κάνοντας έτσι να φαίνεται πιθανή στο μέλλον η κατασκευή πόλεων μ' "ανθρώπινο πρόσωπο", σοσιαλιστικών ή μη.

Το αληθινό κίνητρο που οδηγεί τα καπιταλιστικά σχέδια σε μακρινές χώρες θυμίζοντας τις ουτοπίες περασμένων χρόνων, είναι πολύ απλό και σε καμιά περίπτωση φιλανθρωπικό: είναι η ανάγκη να μειωθεί η ταξική δυσaréσκεια στο μίνιμουμ, μειώνοντας την πιθανότητα μιας θεαματικής αναμέτρησης μέσω μιας καλο-σερβρισμένης, προοδευτικής ανάπτυξης που βασίζεται στην τυφλή πίστη στην τεχνολογία του μέλλοντος.

Είναι φανερό πως οι πιο ελκυστικές προτάσεις θα γίνουν στους έ γ κ λ ε ι σ τ ο υ ς στην προσπάθεια ν' αποφευχθούν στο μέτρο του δυνατού οι "αυτομολήσεις" που θ' αποτελέσουν πραγματικό αγκάθι στα πλευρά των αυριανών καπιταλιστών. Οι ατομικές περιπτώσεις, αν προέρχονται μέσα απ' τη σφαίρα της παραγωγικής διαδικασίας, που θα στρέψουν τους στόχους της σ' επαναστατική κατεύθυνση, θα έχουν πραγματικά όπλα να καταθέσουν στη διάθεση της επανάστασης ενάντια στην κυριαρχία της εκμετάλλευσης.

Ως τώρα, η ουτοπική ελπίδα της διακυβέρνησης του κόσμου μέσω της "καλής" τεχνολογίας έχει παρουσιαστεί ως αδύνατη να πραγματοποιηθεί, γιατί ποτέ δεν έχει υπολογιστεί το πρόβλημα των φυσικών διαστάσεων που θα παραχωρηθούν στα γκέτο των α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν. Θα μπορούσαν ν' "ανακυκλωθούν" μέσα σ' ένα ωραιοποιημένο σχέδιο ενός καθόλου γενναιόδωρου συνδυασμού ευτυχίας και θυσίας, αλλά μόνο μέχρι ενός σημείου.

Η ένταση κι οι επαναλαμβανόμενες εκρήξεις οργής θα θέσουν σε σοβαρές δυσκολίες την αλλόκοτη ουτοπία των εκμεταλλευτών.

Το τέλος του παράλογου ανταγωνισμού.

Είναι πια φανερό. Ο ανταγωνισμός κι η τάση για μονοπώλια απειλούσαν να βάλουν τις παραγωγικές δομές σε μια σειρά επαναλαμβανόμενων "κρίσεων". Κρίσεων της παραγωγής στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Για την παλιά καπιταλιστική αντίληψη ήταν βασικό να επιτευχθούν οι αποκαλούμενες "οικονομίες της κλίμακας", κι αυτό ήταν δυνατό μόνο δουλεύοντας με συνεχώς αυξανόμενους ρυθμούς παραγωγής με στόχο να μοιραστούν τα πάγια κόσθη όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτό οδήγησε σε μια τυποποίηση της παραγωγής. Επίσης στη συγκέντρωση των παραγωγικών μονάδων σε συγκεκριμένες περιοχές, μοιρασμένες τυχαία με μια αποικιακή λογική (για παράδειγμα το κλασικό σικελικό μοντέλο των "ναών στην έρημο": απομονωμένες βιομηχανικές περιοχές, διυλιστήρια πετρελαίου κ.ά. που λειτουργούν ως σημεία συγκέντρωσης). Στην ομοιομορφία των προϊόντων. Στην αντίθεση κεφαλαίου-εργασίας κ.ά.

Οι πρώτες ρυθμιστικές κινήσεις πάνω σ' αυτό ήρθαν μέσω των μαζικών κρατικών

παρεμβάσεων. Η παρουσία του Κράτους έχει δημιουργήσει πολλές ευκαιρίες. Δεν είναι πια ένας παθητικός παρατηρητής, απλός “ταμίας” του κεφαλαίου, αλλά έχει γίνει ένας δραστήριος επιχειρηματίας, τραπεζίτης κι επενδυτής.

Στην ουσία, αυτές οι ρυθμίσεις έχουν σημάνει τη συρρίκνωση της αξίας χρήσης και την αύξηση στην παραγωγή της ανταλλακτικής αξίας με σκοπό τη διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης.

Δίνοντας ένα τέλος στην πιο ανταγωνιστική του περίοδο, το κεφάλαιο βρήκε μια μερική λύση στα προβλήματά του. Το Κράτος του έδωσε χείρα βοηθείας με σκοπό την απόλυτη μετατροπή της οικονομικής παραγωγής σε παραγωγή κοινωνικής ειρήνης. Αυτό το ουτοπικό σχέδιο είναι σαφώς ανέφικτο. Αργά ή γρήγορα η μηχανή θα συντριβεί.

Το νέο παραγωγικό προτσές –που συχνά έχει οριστεί ως μεταβιομηχανικό- πετυχαίνει χαμηλό κόστος παραγωγής ακόμα κι όταν αφορά μικρές ποσότητες αγαθών. Μπορεί να εξασφαλίσει σημαντικές τροποποιήσεις στην παραγωγή με χαμηλές επενδύσεις κεφαλαίου. Κάνει τις αθέατες αλλαγές στα προϊόντα τώρα δυνατές. Αυτό δημιουργεί αδιανόητους ορίζοντες “ελευθερίας” στις μεσαίες τάξεις, στα στελέχη της παραγωγής καθώς και εντός της χρυσής απομόνωσης των διευθυνουσών τάξεων. Αλλ’ αυτή μοιάζει πιο πολύ στην ελευθερία του κάστρου των Τευτόνων Ιπποτών του είδους των ναζί. Περικυκλωμένοι απ’ τα τείχη των παλατιών, οπλισμένοι ως τα δόντια, με μόνη την ειρήνη του νεκροταφείου να κυριαρχεί εντός τους.

Κανείς απ’ τους κατασκευαστές των ιδεολογιών του μεταβιομηχανικού καπιταλισμού δεν έχει αναρωτηθεί τι θα συμβεί με τον κίνδυνο που θά ‘ρθει απ’ την άλλη πλευρά των τειχών.

Οι ταραχές του μέλλοντος θα είναι πάντα αιματηρές και τρομαχτικές. Ακόμα περισσότερο όταν ξέρουμε να τις μετατρέψουμε σε μαζικές εξεγέρσεις.

Συνείδηση και γκετοποίηση.

Δε θα είναι η ανεργία που θα ορίζει αρνητικά αυτούς που θ’ αποκλείονται απ’ το κάστρο των Τευτόνων Ιπποτών αλλά κυρίως η έλλειψη πραγματικής πρόσβασης στην πληροφορία.

Το νέο μοντέλο παραγωγής θα μειώσει εξ ανάγκης τη διαθεσιμότητα της πληροφορίας. Αυτό οφείλεται μόνο κατά ένα μέρος στην κομπιουτεροποίηση της κοινωνίας. Είναι μια απ’ τις βασικές συνθήκες της νέας Κυριαρχίας και σαν τέτοια έχει αναπτυχθεί τα τελευταία είκοσι τουλάχιστον χρόνια, βρίσκοντας το αποκορύφωμά της σε μια μαζική σχολική εκπαίδευση η οποία έχει ήδη απογυμνωθεί απ’ οποιοδήποτε συγκεκριμένο ουσιαστικό περιεχόμενο.

Όπως ακριβώς ο ερχομός των μηχανών προκάλεσε την αποδυνάμωση της ικανότητας γ’ αυτοπροσδιορισμό κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης, τσουβαλιάζοντας τις μάζες των εργατών στις φάμπρικες, καταστρέφοντας την κουλτούρα της υπαίθρου και προσφέροντας στο κεφάλαιο ένα εργατικό δυναμικό που ήταν πρακτικά ανίκανο να κατανοήσει τα στοιχεία του νέου μηχανοποιημένου

κόσμου που ξεπρόβαλε, έτσι τώρα η επανάσταση των υπολογιστών –μπολιασμένη με τη διαδικασία ρύθμισης των καπιταλιστικών αντιθέσεων απ’ το Κράτος- είναι έτοιμη να παραδώσει το προλεταριάτο των εργοστασίων στα χέρια ενός νέου είδους μηχανών, το οποίο είναι οπλισμένο με μια γλώσσα που θα γίνεται κατανοητή μόνο από λίγους προνομιούχους. Οι υπόλοιποι θα διωχθούν και θα υποχρεωθούν να μοιραστούν κατά κάποιον τρόπο στα γκέτο.

Η παλιά γνώση, ακόμα κι η φιλτραρισμένη απ’ τους διανοούμενους μέσω του παραμορφωτικού καθρέφτη της ιδεολογίας, θα κωδικοποιηθεί σε μια μηχανική γλώσσα και θ’ αποδοθεί συμβατή με τις νέες ανάγκες. Αυτό θ’ αποτελέσει μια απ’ τις ιστορικές περιπτώσεις, μεταξύ άλλων, για διερεύνηση, δηλαδή η έλλειψη κάθε αληθινού περιεχομένου σε σχέση με όλα τα ιδεολογήματα που μας έχουν παρουσιάσει στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων.

Το κεφάλαιο θα τείνει ν’ αφανίσει οτιδήποτε δεν είναι άμεσα αποδοσίμο σ’ αυτή τη νέα γενικευμένη γλώσσα. Οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές διαδικασίες θ’ απαξιωθούν και θα τους αφαιρεθεί κάθε περιεχόμενο, αποκαλύπτοντας την αληθινή (κι επιλεκτική) φύση τους, αυτή του εμπορεύματος.

Τη θέση της γλώσσας θα πάρουν νέοι κανόνες συμπεριφοράς, φτιαγμένοι με ακριβείς όρους, αλλά κυρίως βγαλμένοι απ’ τις παλιές αξίες της δημοκρατίας και των συνελεύσεων, τους οποίους το κεφάλαιο έχει μάθει να ελέγχει απόλυτα. Αυτό θα είναι διπλά χρήσιμο καθώς επίσης θα δώσει στους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς την εντύπωση της “συμμετοχής” στα κοινά.

Η κομπιουτεροποιημένη κοινωνία του αύριο θα μπορούσε ακόμα και να έχει καθαρές θάλασσες και μια “σχεδόν” τέλεια διάσωση των φυσικών πόρων του περιβάλλοντος, αλλά θά ‘ναι μια ζούγκλα απαγορεύσεων και κανόνων, εφιαλτική όσον αφορά τις βαθιά προσωπικές αποφάσεις για συμμετοχή στο κοινό καλό. Στερημένοι από μια γλώσσα με κοινά σημεία αναφοράς, οι γκετοποιημένοι δε θα είναι πια ικανοί να “πιάνουν” τα μηνύματα της Εξουσίας, καταλήγοντας να μην έχουν άλλη διέξοδο από αυθόρμητες ταραχές, παράλογες και καταστροφικές, σαν αυτοσκοπό.

Η συνεργασία μ’ εκείνα τα μέλη των ε γ κ λ ε ί σ τ ω ν , αηδιασμένων απ’ την ψεύτικη ελευθερία του κεφαλαίου, που είναι επαναστατικοί φορείς έστω κι ενός μικρού κομματιού της τεχνολογίας που έκλειψαν απ’ το κεφάλαιο, δε θά ‘ναι αρκετή για να οικοδομηθεί μια γέφυρα ή μια γλώσσα πάνω στην οποία να βασιστεί η γνώση κι η ακριβής αντιπληροφόρηση.

Η οργανωμένη δουλειά των μελλοντικών εξεγέρσεων πρέπει να λύσει αυτό το πρόβλημα, πρέπει να δημιουργήσει –πιθανώς ξεκινώντας απ’ το μηδέν- τους βασικούς όρους μιας επικοινωνίας που είναι έτοιμη να εξαφανιστεί. Κι η οποία, ακριβώς τη στιγμή του τέλους της, θα μπορούσε να δώσει ζωή μέσω αυθόρμητων κι ανεξέλεγκτων αντιδράσεων, σε τέτοιες εκδηλώσεις βίας που θα κάνουν τις ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος να μοιάζουν ασήμαντες μπροστά τους.

Γενικευμένη εξαθλίωση.

Δε θα μπορούσε κάποιος να δει τα νέα γκέτο όπως τις παραγκουπόλεις του παρελθόντος, φτιαγμένες όπως- όπως από σκουπίδια κι εξαναγκασμένες να ζουν στα βάσανα και τις στερήσεις. Τα νέα γκέτο, κωδικοποιημένα απ' τους κανόνες της νέας γλώσσας, θα είναι οι παθητικοί δέκτες της τεχνολογίας του μέλλοντος. Θα τους επιτρέπεται επίσης να κατέχουν τις στοιχειώδεις χειρωνακτικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη λειτουργία αντικειμένων, που περισσότερο απ' την ικανοποίηση αναγκών, θα είναι γι' αυτά μια κολοσσιαία ανάγκη. Αυτές οι δεξιότητες θα είναι απόλυτα επαρκείς για την υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής στα γκέτο.

Θα είναι ακόμα δυνατό να παράγουν αντικείμενα αξιοσημείωτης πολυπλοκότητας μ' ένα λογικό κόστος και να τα διαφημίζουν μ' εκείνη την αύρα της αποκλειστικότητας που παγιδεύει τον καταναλωτή, θύμα τώρα πια των καπιταλιστικών σχεδίων. Επιπροσθέτως, με τις νέες παραγωγικές συνθήκες, δε θα έχουμε επαναλήψεις του ίδιου αντικειμένου στη σειρά, ούτε οι αλλαγές και βελτιώσεις της τεχνολογίας θα έχουν μεγάλες δυσκολίες και υψηλό κόστος. Αντί αυτών θα υπάρχουν ευέλικτες, σαφείς διαδικασίες που αλληλοσυμπληρώνονται. Θα είναι δυνατό να θέσουν τις νέες μορφές ελέγχου σε χρήση με χαμηλό κόστος, να επηρεάσουν τις απαιτήσεις καθοδηγώντας τις κι έτσι να δημιουργηθούν οι απαραίτητες συνθήκες για την παραγωγή της κοινωνικής ειρήνης.

Η τόσο φανερή απλοποίηση της ζωής, τόσο για τους έ γ κ λ ε ι σ τ ο υ ς όσο και για τους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς κι η τόσο τεχνολογική “ελευθερία”, έχει οδηγήσει τους κοινωνιολόγους και τους οικονομολόγους –σαν καλοί άνθρωποι που πάντα ήταν- στο να τους “ξεφύγει” το περίγραμμα μιας υπερταξικής κοινωνίας, ικανής να “ευημερεί” χωρίς την εκ νέου αφύπνιση των τεράτων του ταξικού πολέμου, του κομμουνισμού ή της αναρχίας.

Η πώση του ενδιαφέροντος για τα συνδικάτα κι η εκμηδένιση της όποιας ρεφορμιστικής σημασίας είχαν στο παρελθόν –έχοντας πια γίνει απλοί ιμάντες μεταβίβασης των διαταγών των αφεντικών- φέρεται σαν η απόδειξη για το τέλος της ταξικής πάλης και τον ερχομό της μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Αυτό δεν έχει κανένα νόημα για διάφορους λόγους τους οποίους θα δούμε αργότερα. Ο συνδικαλισμός κάθε είδους έχει χάσει τη ρεφορμιστική του σημασία όχι γιατί η ταξική πάλη τελείωσε αλλά γιατί οι συνθήκες της σύγκρουσης έχουν αλλάξει άρδην.

Βασικά, είμαστε αντιμέτωποι με τη συνέχεια των αντιφάσεων οι οποίες είναι μεγαλύτερες από ποτέ και παραμένουν άλυτες.

Δύο φάσεις.

Για να ‘μαστε σχηματικοί, δύο φάσεις μπορούν ν' αναγνωριστούν. Στη βιομηχανική περίοδο επικράτησαν ο καπιταλιστικός ανταγωνισμός κι η παραγωγή που βασιζόταν στο εργοστάσιο. Ο πιο σημαντικός οικονομικός τομέας ήταν ο δευτερογενής

(βιομηχανία) που χρησιμοποιούσε την παραγόμενη ενέργεια ως μεταποιητικό πόρο και το οικονομικό κεφάλαιο ως στρατηγικό πόρο. Η τεχνολογία αυτής της περιόδου ήταν βασικά μηχανική κι ο παραγωγός που ξεχώριζε περισσότερο ήταν ο εργάτης. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν στα σχέδια ήταν εμπειρική, βασισμένη στο πείραμα ενώ η οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας σα σύνολο βασιζόνταν στην απεριόριστη ανάπτυξη.

Στη μεταβιομηχανική περίοδο που τώρα προσεγγίζουμε, χωρίς όμως να έχουμε πλήρως εισέλθει, το Κράτος επιλαμβάνεται του καπιταλιστικού ανταγωνισμού κι επιβάλλει τα συστήματά του για τη διατήρηση της συναίνεσης και της παραγωγής, με βασικό σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ειρήνης. Η επεξεργασία της πληροφορίας κι ο μετασχηματισμός των υπηρεσιών θα πάρουν τη θέση του τεχνικού μοντέλου της βιομηχανικής παραγωγής. Κυρίαρχοι οικονομικοί τομείς γίνονται ο τριτογενής (υπηρεσίες), ο τεταρτογενής (εξειδικευμένης οικονομίας), και ο πεμπτογενής (έρευνα, εισοδηματίες, εκπαίδευση, δημόσιος τομέας). Ο κύριος μετασχηματισμένος πόρος είναι η πληροφορία που αποτελείται από ένα σύνθετο σύστημα μετάδοσης δεδομένων, ενώ ο στρατηγικός πόρος ορίζεται απ' τη γνώση που σιγά σιγά παίρνει τη θέση του οικονομικού κεφαλαίου. Η τεχνολογία εγκαταλείπει το μηχανικό της περιεχόμενο κι εστιάζει στο διανοητικό της μέρος. Το τυπικό βασικό στοιχείο που απασχολείται απ' αυτή τη νέα τεχνολογία δεν είναι πια ο εργάτης αλλά ο τεχνικός, ο επαίων κι ο επιστήμονας. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται στο σχεδιασμό βασίζεται σε μια αφηρημένη θεωρία, όχι πειραματική όπως ήταν κάποτε, ενώ η οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας βασίζεται στην κωδικοποίηση της θεωρητικής γνώσης.

Το τέλος της εργατικής πρωτοπορίας.

Κατευθύνοντας την προσοχή μας στην παραγωγική βιομηχανική φάση, ο μαρξισμός θεώρησε θεμελιώδη τη συνεισφορά της εργατικής τάξης στην επαναστατική λύση των κοινωνικών αντιθέσεων. Αυτό κατέληξε στο να καταληφθεί βαθμιαία το εργατικό κίνημα απ' τον αντικειμενικό σκοπό της κατάληψης της εξουσίας.

Η Χεγκελιανή αντίφαση, καλλιεργημένη απ' το Μαρξ, βρίσκεται ακριβώς στην καρδιά αυτού του συλλογισμού: ότι η διαλεκτική αντίθεση μεταξύ προλεταριάτου και μπουρζουαζίας θα μπορούσε να οξυνθεί απ' την ενδυνάμωση του προλεταριάτου μέσω της ενδυνάμωσης του Κράτους. Έτσι λοιπόν κάθε νίκη της καταστολής θεωρούνταν και ως αντιπολίτευση της μελλοντικής νίκης του προλεταριάτου. Το όλο ζήτημα τέθηκε κάτω από την προοδευτική ματιά –χαρακτηριστική του Διαφωτισμού– της πιθανότητας να οικοδομηθεί το “πνεύμα” σ' ένα κόσμο ύλης.

Με μερικές αναμφίβολα ενδιαφέρουσες τροποποιήσεις, αυτή η παλιά αντίληψη της ταξικής πάλης υφίσταται ακόμα σήμερα, τουλάχιστον σε κάποια απ' τα εφιαλτικά οράματα που εμφανίζονται περιστασιακά, βγαλμένα απ' τα παλιά σχέδια δόξας και κατάκτησης. Καμιά σοβαρή ανάλυση δεν έχει ποτέ προκύψει απ' αυτή την τελείως

φανταστική αντίληψη.

Υπάρχει μια περισσότερο ή λιγότερο κοινή συμφωνία ότι οι εργάτες έχουν εκποιστεί απ' την κεντρική τους θέση. Πρώτα, σταδιακά, με την έννοια της μετακίνησής τους απ' το εργοστάσιο στο συνολικό κοινωνικό πεδίο. Έπειτα, πιο αποφασιστικά, υπό την έννοια της προοδευτικής υποκατάστασης του δευτερογενούς βιομηχανικού τομέα απ' τον τριτογενή των υπηρεσιών.

Το τέλος κάποιων εκ των ψευδαισθήσεων των αναρχικών.

Οι αναρχικοί είχαν επίσης ψευδαισθήσεις που έχουν κι αυτές σβήσει. Για να μιλήσουμε με ακρίβεια, ενώ αυτές οι αυταπάτες δεν αναφέρονται σε κεντρικό ρόλο των εργατών, συχνά είδαν τον κόσμο της εργασίας σα θέμα θεμελιώδους σημασίας, δίνοντας προτεραιότητα στη βιομηχανία έναντι του πρωτογενούς (αγροτικού) τομέα. Ήταν ο αναρχοσυνδικαλισμός που ενίσχυσε αυτές τις αυταπάτες.

Ακόμα και πρόσφατα, υπήρξε μεγάλος ενθουσιασμός για την -εκ της τέφρας της- ανασύσταση της CNT (ΣΗΜ: Η ισπανική αναρχοσυνδικαλιστική Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας), ιδιαίτερα απ' αυτούς που φαίνεται να είναι οι πιο ριζοσπαστικοί θιασώτες των νέων "δρόμων" του ρεφορμιστικού αναρχισμού σήμερα.

Το κύριο σημείο περί του κεντρικού ρόλου των εργατών (διαφορετική απ' την αντίστοιχη των μαρξιστών αλλά όχι τόσο όσο γενικά θεωρείται) ήταν η σκιά του Κόμματος.

Για πολύ καιρό το αναρχικό κίνημα έχει δράσει σα μια οργάνωση σύνθεσης, που πάει να πει σαν ένα κόμμα. Όχι όλο το αναρχικό κίνημα αλλά σίγουρα οι οργανωμένες μορφές του.

Ας πάρουμε την ιταλική FAI (ΣΗΜ: Ιταλική Αναρχική Ομοσπονδία) για παράδειγμα. Ως σήμερα είναι μια οργάνωση σύνθεσης, βασίζεται σ' ένα πρόγραμμα, τα περιοδικά της Συνέδρια αποτελούν το κύριο σημείο για τις δραστηριότητές της και αντικρίζει την πραγματικότητα από έξω, απ' την πλευρά ενός "συνεκτικού" κέντρου, μ' άλλα λόγια, σα να 'ναι η σύνθεση ανάμεσα στην πραγματικότητα εκτός του κινήματος (την επαναστατική πραγματικότητα) και σ' αυτήν εντός του ειδικού αναρχικού κινήματος.

Βέβαια, κάποιοι σύντροφοι θ' αντέτειναν πως αυτές οι παρατηρήσεις είναι πολύ γενικές αλλά δε θα μπορούσαν ν' αρνηθούν πως η αντίληψη που στηρίζει τη σχέση σύνθεσης (που μια ειδική αναρχική οργάνωση εγκαθιδρύει με την εκτός του κινήματος πραγματικότητα) είναι πολύ κοντινή στην "κομματική" αντίληψη.

Οι καλές προθέσεις δεν αρκούν.

Λοιπόν, αυτή η αντίληψη έχει ξεθωριάσει. Όχι μόνο ανάμεσα στους νεότερους συντρόφους που επιθυμούν μια ανοιχτή και α φ ο ρ μ α λ ι σ τ ι κ ή σχέση με το επαναστατικό κίνημα, αλλά το πιο σπουδαίο, έχει αποτύχει μέσα στην ίδια την κοινωνική πραγματικότητα.

Αν οι βιομηχανικές συνθήκες παραγωγής έκαναν τον συνδικαλιστικό αγώνα λογικό,

όπως τις μαρξιστικές μεθόδους καθώς κι εκείνες των ελευθεριακών οργανώσεων σύνθεσης, σήμερα, σε μια μεταβιομηχανική προοπτική, σε μια πραγματικότητα που έχει αλλάξει εκ βάθρων, η μόνη δυνατή στρατηγική για τους αναρχικούς είναι η αφορμαλιστική. Μ' αυτό εννοούμε ομάδες συντρόφων που ενώνονται με συγκεκριμένους σκοπούς στη βάση της συγγένειας και συντελούν στην οικοδόμηση μαζικών σχημάτων που θέτουν ενδιάμεσους στόχους, ενώ δημιουργούν τις μίνιμουμ συνθήκες για την εκτροπή καταστάσεων από απλές ταραχές σε εξέγερση.

Το κόμμα του μαρξισμού είναι νεκρό. Αυτό των αναρχικών, το ίδιο. Όταν διαβάζω κριτικές σαν κι αυτές που έγιναν πρόσφατα απ' το χώρο της κοινωνικής οικολογίας, που μιλούν για τα θάνατο του αναρχισμού, αντιλαμβάνομαι ότι είναι ένα ζήτημα γλώσσας, όπως επίσης κι έλλειψης ικανότητας να εξετάζουμε προβλήματα εντός του αναρχικού κινήματος, ένα εμπόδιο που επιπλέον επισημαίνεται κι απ' αυτούς τους ίδιους τους συντρόφους. Αυτό που είναι νεκρό γι' αυτούς –και για μένα επίσης– είναι ο αναρχισμός που νόμιζε πως θα μπορούσε να γίνει το οργανωτικό σημείο αναφοράς για την επόμενη επανάσταση, που είδε τον εαυτό του σαν μια οντότητα σύνθεσης που σκοπό είχε να γεννά πολλαπλές μορφές ανθρώπινης δημιουργικότητας οι οποίες θα επιτίθονταν στις κρατικές δομές της συναίνεσης και της καταστολής. Αυτό που είναι νεκρό είναι ο στάσιμος αναρχισμός των παραδοσιακών οργανώσεων που βασιζόνταν στην διεκδίκηση καλύτερων συνθηκών θέτοντας ποσοτικούς στόχους. Η ιδέα πως η κοινωνική επανάσταση είναι κάτι που θα προέλθει αναγκαστικά απ' τους δικούς μας αγώνες, έχει αποδειχτεί αβάσιμη. Μπορεί να γίνει έτσι αλλά μπορεί και όχι.

Ο υστερμισμός είναι νεκρός και ο τυφλός νόμος αιτίας κι αποτελέσματος επίσης. Τα επαναστατικά μέσα με τα οποία δουλεύουμε, συμπεριλαμβανόμενης της εξέγερσης, δε θα οδηγήσουν αναγκαστικά στην κοινωνική επανάσταση. Το αιτιοκρατικό μοντέλο, τόσο αγαπητό στους θετικιστές του τελευταίου αιώνα, δεν υπάρχει στην πραγματικότητα.

Η επανάσταση γίνεται πιθανή ακριβώς γι' αυτό το λόγο.

Ταχύτητα και πολλαπλότητα.

Η μείωση του χρόνου στη μεταβίβαση δεδομένων σημαίνει την επίσπευση της προγραμματισμένης διαδικασίας λήψης των αποφάσεων. Αν αυτός ο χρόνος μειωθεί στο μηδέν (όπως συμβαίνει στον ηλεκτρονικό real time-πραγματικό χρόνο), οι προγραμματισμένες αποφάσεις όχι μόνο επιταχύνονται αλλά επίσης μετασχηματίζονται. Γίνονται κάτι άλλο.

Τροποποιώντας το σχεδιασμό, τα στοιχεία των παραγωγικών επενδύσεων τροποποιούνται επίσης, μεταφέρονται απ' το παραδοσιακό κεφάλαιο (κυρίως οικονομικό) στο κεφάλαιο του μέλλοντος (κυρίως διανοητικό).

Η διαχείριση της διαφοράς είναι απ' τα βασικά στοιχεία του real time-πραγματικού χρόνου.

Με την τελειοποίηση της σχέσης μεταξύ πολιτικής και οικονομίας, τον τερματισμό των αντιθέσεων που προέρχονται απ' τον ανταγωνισμό, την οργάνωση της συναίνεσης

και το πιο σπουδαίο, με τον προγραμματισμό όλων αυτών σε μια προοπτική real time-πραγματικού χρόνου, το εξουσιαστικό οικοδόμημα αποκόπτει ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας: το κομμάτι των **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν**.

Η ταχέως αυξανόμενη ταχύτητα των παραγωγικών λειτουργιών θα δώσει όσο τίποτ' άλλο ώθηση σε μια πολιτιστική και γλωσσική αλλαγή. Εδώ βρίσκεται ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τους γκετοποιημένους.

Το τέλος του ρεφορμισμού, το τέλος του κόμματος.

Το κόμμα βασίζεται στη ρεφορμιστική υπόθεση. Αυτό απαιτεί μια κοινότητα γλώσσας, αν όχι συμφερόντων. Αυτό συνέβαινε με τα κόμματα όπως και με τα συνδικάτα. Η κοινότητα γλώσσας έπαιζε το ρόλο της σε μια φαντασική ταξική αντίθεση που χαρακτηρίζονταν από απαιτήσεις για βελτιώσεις απ' τη μια και εναντίωση στην παραχώρησή τους απ' την άλλη.

Το να ζητάμε κάτι απαιτεί μια "από κοινού" γλώσσα με τον οποιοδήποτε το κατέχει.

Τώρα, το παγκόσμιο καταπιεστικό σχέδιο σκοπεύει στο να διαρρήξει αυτή την κοινότητα.

Όχι με τα τείχη των ειδικών φυλακών, τα γκέτο, τις πόλεις-δορυφόρους ή τα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα αλλά αντίθετα, με την αποκεντρωμένη παραγωγή, τη βελτίωση των υπηρεσιών, την αποδοχή των οικολογικών αρχών στην παραγωγή, όλα μα τον πιο απόλυτο διαχωρισμό των **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν**.

Κι αυτός ο διαχωρισμός θα επιτευχθεί με την προοδευτική αποστέρησή τους απ' τη γλώσσα που κατείχαν από κοινού με την υπόλοιπη κοινωνία.

Δε θα έχει μείνει τίποτα πια για να απαιτηθεί.

Οι άφωνοι αποκλεισμένοι.

Σε μια περίοδο που θα μπορούσε ακόμα να οριστεί ως βιομηχανική, η συναίνεση βασίζονταν στη δυνατότητα συμμετοχής στα οφέλη της παραγωγής. Σε μια περίοδο όμως που η δυνατότητα του κεφαλαίου ν' αλλάζει είναι πρακτικά απεριόριστη, το δίδυμο Κράτους / Κεφαλαίου θα χρειαστεί μια δική του γλώσσα, ξεχωριστή απ' αυτή των **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν**, με σκοπό την καλύτερη υλοποίηση της νέας του προοπτικής.

Το απρόσιτο της κυρίαρχουσας γλώσσας θα γίνει μακράν το πιο αποτελεσματικό μέσο του διαχωρισμού σε σχέση με τα παραδοσιακά γκέτο. Η αυξανόμενη δυσκολία στην κατανόηση της κυρίαρχης γλώσσας θα την καταστήσει βαθμιαία τελείως "ξένη". Απ' αυτή τη στιγμή θα εξαφανιστεί απ' τις επιθυμίες των **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν** και θα παραμείνει αγνοημένη απ' αυτούς. Από δω και πέρα οι **έ γ κ λ ε ι σ τ ο ι** θα είναι οι "άλλοι" για τους **α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς** και το αντίστροφο.

Αυτή η διαδικασία αποκλεισμού είναι απαραίτητη για τον κατασταλτικό σχεδιασμό.

Θεμελιώδεις έννοιες του παρελθόντος όπως αλληλεγγύη, κομμουνισμός, επανάσταση, αναρχία, βία, στην κοινή αναγνώριση στην κοινή ιδέα της ισότητας. Αλλά για τους κατοικούντες στο κάστρο των Τευτόνων Ιπποτών, οι αποκλεισμένοι δε θα είναι άνθρωποι αλλά απλώς πράγματα, αντικείμενα που θα πωλούνται και θ' αγοράζονται, ότι ήταν ακριβώς οι σκλάβοι για τους προγόνους μας.

Δε νιώθουμε ίσοι απέναντι στο σκυλί, επειδή περιορίζεται στο να γαβγίζει, δε "μιλάει" τη γλώσσα μας. Μπορεί να μας αρέσει πολύ αλλά αναγκαστικά το νιώθουμε σαν κάτι "άλλο", και δεν αφιερώνουμε πολύ σκέψη για το είδος του, τουλάχιστον όχι στο επίπεδο όλων των σκυλιών, προτιμώντας ν' ασχολούμαστε με το σκύλο που μας δείχνει την υπακοή και την αγάπη του ή την αγριότητα του απέναντι στους εχθρούς μας.

Κάτι παρόμοιο θα συμβεί σε σχέση μ' όλους αυτούς που δεν μοιράζονται τη γλώσσα μας. Εδώ, δεν πρέπει να μπερδέψουμε τη γλώσσα με τη "διάλεκτο". Η προοδευτική κι επαναστατική μας παράδοση, μας έχει διδάξει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι, πάνω και πέρα από διαφορές στη μητρική τους γλώσσα. Αλλά εδώ μιλάμε για μια πιθανή καταπιεστική προοπτική που θα στερήσει τους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς απ' τη δυνατότητα επικοινωνίας με τους έ γ κ λ ε ι σ τ ο υ ς. Με τη ραγδαία μείωση της χρησιμότητας του γραπτού λόγου και τη σταδιακή αντικατάσταση των βιβλίων και των εφημερίδων με εικόνες, χρώματα και μουσική για παράδειγμα, η αυριανή Εξουσία θα μπορούσε να κατασκευάσει μια γλώσσα προορισμένη μόνο για τους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς. Αυτοί με τη σειρά τους, θα είναι ικανοί να δημιουργήσουν διαφορετικά, ακόμα και δημιουργικά, μέσα γλωσσικής αναπαραγωγής, αλλά πάντα με τους δικούς τους κώδικες και τελείως αποκομμένα απ' τους κώδικες των ε γ κ λ ε ι σ τ ω ν, άρα κι από κάθε πιθανότητα κατανόησης του κόσμου των δευτέρων. Και η ακατανοησία απέχει από την απάθεια και το τέλος της σκέψης μόνο ένα μικρό βήμα.

Ο ρεφορμισμός επομένως πνέει τα λοίσθια. Δε θα είναι ικανός πλέον να θέτει αιτήματα γιατί κανείς δε θα ξέρει τι να ζητήσει από ένα κόσμο που έχει πάψει να μας ενδιαφέρει ή να μας λέει οτιδήποτε κατανοητό.

Αποκομμένοι απ' τη γλώσσα των ε γ κ λ ε ι σ τ ω ν, οι αποκλεισμένοι θά 'ναι επίσης αποκομμένοι κι απ' τη νέα τεχνολογία. Ίσως θα ζουν σ' ένα καλύτερο, πιο επιθυμητό κόσμο, με λιγότερους κινδύνους συγκρούσεων του είδους της Αποκάλυψης, και ενδεχομένως, με μικρότερη ένταση οφειλόμενης στην οικονομία. Αλλά θα υπάρξει μια αύξηση της άνευ "λογικών" αιτίων έντασης.

Απ' τις πιο περιφερειακές περιοχές του πλανήτη, όπου παρά τον "πραγματικό χρόνο-real time", το σχέδιο της εκμετάλλευσης θα συναντά πάντα εμπόδια εθνικής ή γεωγραφικής φύσης, ως τις μητροπόλεις όπου οι ταξικοί διαχωρισμοί είναι πιο αυστηροί, η βασιζόμενη στην οικονομία διαμάχη θα συνοδευτεί από μια τάση για συγκρούσεις μιας παράλογης φύσης.

Στα πλαίσια ελέγχου τους, οι έ γ κ λ ε ι σ τ ο ι στοχεύουν σε μια γενική συναίνεση μειώνοντας τις οικονομικές δυσκολίες των α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ω ν. Θα μπορούσαν να τους εφοδιάσουν με μια προκατασκευασμένη γλώσσα για να τους επιτρέψουν μια τμηματική και αρτηριοσκληρωτική χρήση ενός μέρους της κυρίαρχης τεχνολογίας. Θα μπορούσαν

επίσης να τους επιτρέψουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Αλλά δε θά 'ναι ικανοί να εμποδίσουν τα ξεσπάσματα της παράλογης βίας που θα εμφανιστούν απ' το αίσθημα της ματαιότητας, της πλήξης κι απ' τη θανάσιμη ατμόσφαιρα των γκέτο.

Για παράδειγμα, στη Βρετανία, που είναι πάντα ένα βήμα μπροστά στην εμφάνιση των κατασταλτικών σχεδιασμών του κεφαλαίου, είναι ήδη δυνατό να ιδωθεί η αρχή αυτής της τάσης. Το κράτος βέβαια δεν εγγυάται την επιβίωση, υπάρχει ένα απίστευτο ποσοστό φτώχειας κι ανεργίας, αλλά οι ταραχές που συχνά ξεσπούν, ξεκινάνε από νέους ανθρώπους –ειδικά απ' όσους κατάγονται απ' τις Δυτικές Ινδίες- που γνωρίζουν πως έχουν ξεκοπεί οριστικά από ένα κόσμο που τους είναι ήδη ξένος κι απ' τον οποίο μπορούν να δανειστούν κάποια πράγματα ή τρόπους να παράγουν κάτι αλλά στον οποίο ήδη έχουν αρχίσει να αισθάνονται “ξένοι”.

Απ' τις παράλογες ταραχές στη συνειδητή εξέγερση.

Τα μαζικά κινήματα που τόσο εντύπωση κάνουν σε κάποιους απ' τους συντρόφους μας σήμερα, εξ' αιτίας της επικινδυνότητάς και –κατά τη γνώμη τους- της ματαιότητάς τους, είναι σημάδια της κατεύθυνσης που οι αυριανοί αγώνες θ' ακολουθήσουν.

Ακόμα και τώρα, πολλοί νέοι άνθρωποι δεν είναι πια ικανοί να εκτιμήσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Στερημένοι απ' αυτό το μίνιμουμ της κουλτούρας που το σχολείο κάποτε παρείχε, βομβαρδιζόμενοι από μηνύματα που περιέχουν άσκοπη, αδικαιολόγητη βία, ωθούνται με χιλιάδες τρόπους σε μια βίαιη, παράλογη κι αυθόρμητη ανταρσία και αποκόπτονται απ' τους “πολιτικούς” στόχους που οι περασμένες γενιές πίστευαν πως μπορούν να διακρίνουν με τόση διαύγεια.

Τα “μέρη” κι οι εκφράσεις αυτών των συλλογικών εκρήξεων διαφέρουν πολύ. Οι λόγοι το ίδιο. Σε κάθε περίπτωση όμως, ανιχνεύονται στην αδιαλλαξία της κοινωνίας του θανάτου που διευθύνεται απ' τη συνεργασία Κράτους / Κεφαλαίου.

Είναι άσκοπο να φοβόμαστε αυτές τις εκδηλώσεις εξ' αιτίας των παραδοσιακών ιδεών που έχουμε για την επαναστατική δράση εντός των μαζικών κινήματων.

Δεν είναι ζήτημα φόβου αλλά περάσματος στη δράση αμέσως, πριν να είναι πολύ αργά.

Ενα μεγάλος όγκος υλικού είναι τώρα διαθέσιμος στις τεχνικές της συνειδητής εξέγερσης -στον οποίο κι εγώ έχω συνεισφέρει- μέσα απ' τον οποίο οι σύντροφοι ίσως αντιλαμβάνονται την επιπολαιότητα και την κενότητα κάποιων προκατειλημμένων ιδεών που τείνουν μάλλον να μπερδεύουν παρά να ξεκαθαρίζουν τα πράγματα.

Εν συντομία, επαναβεβαιώνουμε ότι η εξεγερτική μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί μόνο από αφορμαλιστικές αναρχικές οργανώσεις. Αυτές θα πρέπει να είναι ικανές να δημιουργούν και να συμμετέχουν στη λειτουργία ομάδων βάσης (μαζικές οργανώσεις) των οποίων ο ξεκάθαρος σκοπός είναι να επιτίθενται και να καταστρέφουν τους στόχους που ορίζονται απ' την Εξουσία, εφαρμόζοντας τις αρχές της αυτοδιαχείρισης, του διαρκούς αγώνα και της άμεσης δράσης.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΣΤΟ ΜΙΛΑΝΟ, ΣΤΙΣ 13 ΟΧΤΩΒΡΗ ΤΟΥ 1985, ΜΕ ΘΕΜΑ “ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΡΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ”

Στο να οργανωθεί ένα συνέδριο σαν αυτό, υπάρχει μια περίεργη αντίφαση μεταξύ της τυπικής του μορφής –όπως μια ωραία αίθουσα (παρ’ όλο που αυτό είναι θέμα γούστου), ευρισκόμενοι κατ’ αυτό τον τρόπο, μ’ έμένα εδώ πάνω και τόσους συντρόφους εκεί κάτω, μερικούς απ’ τους οποίους τους ξέρω καλά, άλλους λιγότερο- και της ουσιαστικής πλευράς της συζήτησης ενός προβλήματος ή μάλλον ενός σχεδίου που προβλέπει την καταστροφή όλων αυτών. Είναι σαν κάποιος να επιθυμεί να κάνει τα δυο πράγματα ταυτόχρονα.

Αυτή είναι η αντίφαση της ίδιας της ζωής. Είμαστε αναγκασμένοι να χρησιμοποιήσουμε τα μέσα της κυρίαρχης τάξης για ένα σχέδιο που είναι ανατρεπτικό και καταστροφικό. Αντιμετωπίζουμε μια πραγματική κατάσταση που ‘ναι τελείως τρομαχτική και μεσ’ στα κεφάλια μας έχουμε ένα σχέδιο με οράματα.

Οι αναρχικοί έχουν πολλά σχέδια. Είναι συχνά πολύ δημιουργικά αλλά στο κέντρο αυτής της δημιουργικότητας υπάρχει ένα πλάνο καταστροφής που δεν είν’ απλώς ένα όραμα, ένα εφιαλτικό όραμα, αλλά κάτι που είναι βασισμένο κι επιβεβαιωμένο απ’ την κοινωνική κατάσταση γύρω μας.

Στην πραγματικότητα, πρέπει νά ‘χουμε ως δεδομένο ότι αυτή η κοινωνία, σπαρασσόμενη και χωρισμένη από αντιθέσεις κι αντιφάσεις, κινείται αν όχι ακριβώς κατ’ ευθείαν προς μια τελική καταστροφική έκρηξη, τουλάχιστον σε μια σειρά από μικρές, καταστροφικές συγκρούσεις.

Να πως φαντάζεται ο άνθρωπος στο δρόμο, πως θα είναι η εξέγερση στους εφιάλτες του: οπλισμένο πλήθος, φλεγόμενα αυτοκίνητα, κατεστραμμένα κτήρια, μωρά που κλαίει, μανάδες να ψάχνουν για τα χαμένα τους παιδιά... Το μεγάλο πρόβλημα είναι πως στο θέμα αυτό, η σκέψη πολλών αναρχικών δεν είναι πολύ σαφής επίσης.

Έχω μιλήσει πολλές φορές με συντρόφους πάνω στο πρόβλημα του εξεγερτικού κι επαναστατικού αγώνα κι αντιλαμβάνομαι ότι τα ίδια μοντέλα υπάρχουν και στα δικά τους μυαλά. Αυτό που συχνά φέρνουν στο νου τους είναι τα οδοφράγματα του 18^{ου} αιώνα, η Παρισινή Κομμούνα ή σκηνές απ’ τη Γαλλική Επανάσταση.

Σίγουρα, η εξέγερση περιλαμβάνει τα παραπάνω μα όχι μόνο αυτά. Η εξεγερτική κι επαναστατική διαδικασία είναι αυτά αλλά και κάτι παραπάνω επίσης. Είμαστε εδώ σήμερα για να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε αυτό το κάτι παραπάνω. Ας αφήσουμε τις εξωτερικές πλευρές του προβλήματος, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλο στα μάτια, προσπαθώντας να σκεφτούμε πάνω σ’ αυτό για μερικά λεπτά.

Ας ξεφορτωθούμε την ιδέα της εξέγερσης σαν οδοφράγματα και στη θέση της ας δούμε με ποιο τρόπο το μέσο της εξέγερσης μπορεί να ιδωθεί στη σημερινή πραγματικότητα, δηλαδή σε μια πραγματικότητα που υφίσταται ένα ραγδαίο και βαθύ μετασχηματισμό.

Σήμερα δεν είμαστε στο 1871, στο 1830 ή στο ‘48. Ούτε στο τέλος του 18^{ου} αιώνα.

Είμαστε σε μια κατάσταση όπου η βιομηχανική παραγωγή τελεί υπό μετασχηματισμό, μια κατάσταση που συνήθως περιγράφεται με μια φράση, την οποία για ευκολία μπορούμε κι εμείς να χρησιμοποιούμε, είμαστε λοιπόν σε μια “μεταβιομηχανική” κατάσταση.

Μερικοί σύντροφοι που έχουν έρθει σ’ επαφή μ’ αυτή την ανάλυση κι έχουν σκεφτεί πάνω στις ουσιώδεις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα στην παραγωγική διαδικασία σήμερα, έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα πως ορισμένα παλιά επαναστατικά μοντέλα δεν έχουν πια ισχύ κι έτσι είναι αναγκαίο να βρεθούν νέοι τρόποι οι οποίοι όχι μόνο θ’ αντικαταστήσουν αυτά τα μοντέλα, αλλά στην ουσία θα τ’ απορρίψουν, προτείνοντας νέες μορφές παρέμβασης.

Τοποθετώντας τα πράγματα κατ’ αυτόν τον τρόπο, φαίνονται πιο λογικά, στην πραγματικότητα συναρπαστικά. Γιατί θα έπρεπε κάποιος να δεχτεί μια επιταγή που έληξε πριν εκατό χρόνια; Ποιος θα σκέφτονταν ποτέ πως τα μοντέλα επαναστατικής παρέμβασης 150 ή ακόμα και 200 χρόνων πριν, θα ίσχυαν ακόμα; Βεβαίως, όλοι μας εύκολα ενθουσιαζόμαστε από τους νέους δρόμους και τους νέους τρόπους παρέμβασης μέσα στην πραγματικότητα, από τη δημιουργικότητα κι από τις νέες κατευθύνσεις που η αντικειμενική κατάσταση θέτει σήμερα στη διάθεσή μας. Αλλά ας σταθούμε μια στιγμή.

Δε σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε φιλολογικές παραπομπές εδώ. Αλλά κάποιος είπε κάποτε πως η ικανότητα του επαναστάτη συνίσταται στο να συνδυάζει όσο το δυνατόν περισσότερο το μέλλον με ότι ακόμα υπάρχει απ’ το παρελθόν. Να παντρέψει το μαχαίρι των παλιών επαναστατών με τον υπολογιστή του μέλλοντος. Πως όμως γίνεται αυτό;

Όχι επειδή νοσταλγούμε ένα κόσμο στον οποίο ο άνθρωπος επιτίθονταν στους εχθρούς του μ’ ένα μαχαίρι ανάμεσα στα δόντια, αλλά τελείως αντίθετα, επειδή εξετάζουμε τα επαναστατικά μέσα του παρελθόντος που έχουν αξία ακόμα και σήμερα. Όχι εξαιτίας μιας απόφασης που παίρνει μια μειοψηφία που οικειοποιείται αυτά τα μέσα εφαρμόζοντάς τα δημαγωγικά, χωρίς να νοιάζεται για τις σκέψεις του κόσμου. Αλλά γιατί η ικανότητα των ανθρώπων να βρίσκουν απλά μέσα γρήγορα κι εύκολα, για να στηρίξουν κάθε εκδήλωση αντίδρασης ενάντια στην καταπίεση, αντιπροσωπεύει την παραδοσιακή δύναμη κάθε λαϊκού ξεσηκωμού.

Ας προσπαθήσουμε να βάλουμε τα πράγματα σε μια σειρά. Πάντα υπήρχε κάτι που δε δούλευε καλά στον καπιταλιστικό σχεδιασμό. Όλοι όσοι είχαν κάποτε να κάνουν με οικονομικές ή πολιτικές αναλύσεις αναγκάστηκαν να το παραδεχτούν. Η ουτοπία του κεφαλαίου περιέχει κάτι τεχνικά λανθασμένο, το οποίο συνίσταται στην προσπάθεια να γίνουν τρία πράγματα που το καθένα τους αντιτίθεται στα άλλα: να εξασφαλίσει την ευημερία μιας μειοψηφίας, να εκμεταλλεύεται την πλειοψηφία ως τα όρια της επιβίωσης της και να εμποδίσει την ανταρσία των τελευταίων στ’ όνομα των δικαιωμάτων τους.

Στην ιστορία του καπιταλισμού βρέθηκαν διάφορες λύσεις αλλά υπήρξαν κρίσιμες στιγμές, όταν το κεφάλαιο υποχρεώθηκε να βρει άλλες. Η Αμερικανική κρίση μεταξύ των δύο πολέμων, μας δίνει ένα πρόσφατο παράδειγμα: μια μεγάλη κρίση καπιταλιστικής υπερπαραγωγής, μια τραγική στιγμή συνδεδεμένη με τ’ άλλα δευτερεύοντα προβλήματα που το κεφάλαιο είχε ν’ αντιμετωπίσει. Τι έκανε για να λύσει το πρόβλημα; Εισήγαγε τη

φάση της μαζικής κατανάλωσης, μ' άλλα λόγια πρότεινε ένα σχέδιο ενσωμάτωσης και συμμετοχής που οδήγησε -μετά την εμπειρία του Β' παγκόσμιου πολέμου- σε μια επέκταση του καταναλωτισμού κι άρα σε μια αύξηση της παραγωγής.

Αλλά γιατί αυτή η κρίση δημιούργησε τόσο σοβαρά προβλήματα στο κεφάλαιο; Γιατί μέχρι πρόσφατα, δεν μπορούσε ν' αυξήσει την παραγωγή χωρίς να καταφύγει σε μεγάλες επενδύσεις. Ας υπογραμμίσουμε τη φράση "μέχρι χτες", όταν το κεφάλαιο εισήγαγε αυτό που είναι γνωστό ως οικονομίες κλίμακας και επένδυσε σημαντικές ποσότητες οικονομικού κεφαλαίου με σκοπό να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες αλλαγές στην παραγωγή. Αν ένα είδος οικιακού εξοπλισμού ή ένα νέο μοντέλο αυτοκινήτου απαιτούνταν, η ανάλογη επένδυση ήταν της τάξης εκατοντάδων εκατομμυρίων. Αυτή η κατάσταση έφερε το κεφάλαιο αντιμέτωπο με το φάσμα της υπερπαραγωγής και με την ανάγκη να εισάγει όλο και περισσότερο τα λαϊκά στρώματα στη μαζική απόκτηση αγαθών. Οποιοσδήποτε θα μπορούσε να δει πως αυτό δε θα μπορούσε να συνεχιστεί επ' άπειρω γιατί αργά ή γρήγορα το παιχνίδι θα τελείωνε εν μέσω κοινωνικής βίας. Στην πραγματικότητα οι μυριάδες των επεμβάσεων Κεφαλαίου και Κράτους που αποσκοπούσαν στην αέναη αύξηση της κατανάλωσης, αποδείχτηκαν βραχύβιες. Πολλοί θα θυμούνται πως δέκα-δεκαπέντε χρόνια πριν, οι οικονομολόγοι απαιτούσαν οικονομικό προγραμματισμό και τη δυνατότητα εύρεσης εργασίας για όλους. Όλ' αυτά έγιναν καπνός. Το γεγονός είναι ότι έτσι -σημειώστε τον παρελθόντα χρόνο- κινούνταν προς καταστάσεις αυξανόμενης έντασης. Το επόμενο στάδιο που προτάθηκε απ' το κεφάλαιο ήταν να παρεμβαίνει το κράτος στην καπιταλιστική διαχείριση, που σημαίνει να μεταμορφωθεί από απλό, ένοπλο φύλακα των καπιταλιστικών συμφερόντων σε παραγωγικό στοιχείο του ίδιου του καπιταλισμού. Μ' άλλα λόγια από ταμιά σε τραπεζίτη. Κατ' αυτό τον τρόπο, σημειώθηκε μια σημαντική αλλαγή γιατί οι αντιθέσεις του οικονομικού ανταγωνισμού που είχαν αρχίσει να δείχνουν πως θα γίνονταν μοιραίες, μπορούσαν να ξεπεραστούν με την εισαγωγή του καταναλωτισμού στα προλεταριακά στρώματα.

Σήμερα αντιμετωπίζουμε μια διαφορετική κατάσταση και σας ζητώ ν' αναλογιστείτε τη σημασία της σύντροφου, γιατί είναι αυτή ακριβώς η νέα προοπτική που τώρα ανοίγεται -στο πρόσωπο της καταστολής και των νέων τεχνικών του κεφαλαίου για την επίτευξη της συναίνεσης- και κάνει ένα νέο επαναστατικό σχέδιο δυνατό.

Τι έχει αλλάξει; Τί 'ναι αυτό που χαρακτηρίζει τη μεταβιομηχανική πραγματικότητα;

Αυτό που προτίθεμαι να περιγράψω πρέπει να γίνει κατανοητό ως μια "σταδιακή εξέλιξη". Δε μπαίνει ζήτημα για το κεφάλαιο ότι αποφάσισε ξαφνικά να επεξεργαστεί μια μετατροπή της παραγωγής μέσω των κέντρων λήψεων των αποφάσεών του, και να την πραγματώσει μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Ένα τέτοιο σχέδιο θα ήταν εξωφρενικό, απατηλό. Στην πραγματικότητα, λαμβάνει χώρα κάτι που μοιάζει με μισή λύση-ημίμετρο.

Πρέπει αυτό να το φέρνουμε στο μυαλό μας όταν μιλάμε για την μεταβιομηχανική πραγματικότητα, επειδή δε θέλουμε -όπως έχει ήδη συμβεί- κάποιοι σύντροφοι να πουν: για μισό λεπτό, εγώ είμαι απ' το πιο καθυστερημένο μέρος της Σικελίας όπου ακόμα

και σήμερα, οι ανειδίκευτοι εργάτες νοικιάζονται κάθε Κυριακή απ' τους επιστάτες που εμφανίζονται στην πλατεία, δίνοντάς του δουλειά με 5000 λιρέτες μεροκάματο. Βεβαίως, αυτό συμβαίνει κι ακόμα χειρότερα. Μα οι επαναστάτες πρέπει να 'χουν κατά νου αυτά τα πράγματα και ταυτόχρονα ν' αντιλαμβάνομαστε τα πιο εξελιγμένα σημεία που σχετίζονται με τον καπιταλιστικό σχεδιασμό. Γιατί αν λαμβάναμε υπόψη μόνο τις πιο καθυστερημένες καταστάσεις, δε θα ήμασταν επαναστάτες αλλά απλώς συμπαράστατες και ρεφορμιστές, ικανοί μόνο να ωθούν το Κράτος να τελειοποιεί τα σχέδια του κεφαλαίου.

Για να επιστρέψουμε στο θέμα μας, τι 'ναι αυτό που διακρίνει τη μεταβιομηχανική από τη βιομηχανική πραγματικότητα; Η δεύτερη ήταν φανερά βασισμένη στο κεφάλαιο, στην ιδέα ότι στο κέντρο της παραγωγής υπήρχε η επένδυση κι ότι αυτή η επένδυση έπρεπε νά 'ναι σημαντική. Σήμερα, με τις νέες προγραμματιζόμενες τεχνικές, μια αλλαγή στο στόχο της καπιταλιστικής παραγωγής είναι πολύ απλή: είναι απλώς ζήτημα αλλαγής προγραμμάτων των υπολογιστών.

Ας εξετάσουμε αυτό το θέμα προσεχτικά. Δύο ρομπότ σε μια βιομηχανία μπορούν να πάρουν τη θέση 100 εργαζομένων. Κάποτε, έπρεπε ν' αλλάξει όλη η γραμμή παραγωγής προκειμένου να παραχθεί ένα εναλλακτικό προϊόν. Οι 100 εργαζόμενοι δεν ήταν ικανοί να υιοθετήσουν το νέο παραγωγικό πλάνο αμέσως. Σήμερα, η γραμμή τροποποιείται μέσω μόνο ενός σημαντικού στοιχείου. Μια απλή επέμβαση στον προγραμματισμό των υπολογιστών, μπορεί να μετατρέψει τα ρομπότ του σήμερα, σ' αυτά του αύριο, με χαμηλό κόστος. Από παραγωγικής άποψης, η καπιταλιστική δύναμη δε βασίζεται πια στους πόρους του οικονομικού κεφαλαίου, μ' άλλα λόγια στις επενδύσεις, αλλά βασικά στο διανοητικό κεφάλαιο, στην τεράστια συσσώρευση παραγωγικής ικανότητας, που επιτυγχάνεται στο πεδίο της επιστήμης των υπολογιστών και στη νέα ανάπτυξη της τεχνολογίας που επιτρέπει τέτοιες μεταβολές.

Το κεφάλαιο δε χρειάζεται πια να βασίζεται στον παραδοσιακό εργάτη σαν ένα στοιχείο στην εκτέλεση της παραγωγής. Αυτό το στοιχείο γίνεται δευτερεύον με την έννοια ότι ο βασικός παράγοντας στην παραγωγή, καθίσταται η διανοητική διάσταση της ικανότητας του κεφαλαίου για αλλαγές. Έτσι το κεφάλαιο, δεν απαιτείται πια να πραγματοποιεί μεγάλες επενδύσεις ή ν' αποθηκεύει τεράστια στοκ με σκοπό να καλύψει την αρχική δαπάνη. Δε χρειάζεται ν' αυξήσει την πίεση στην αγορά και μπορεί να διανέμει τις παραγωγικές δυνάμεις σε μακρινές περιοχές, αποφεύγοντας έτσι τα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα του παρελθόντος. Μπορεί ν' αποφύγει τη μόλυνση. Θα μπορούσαμε να διαθέσουμε καθαρές θάλασσες, καθαρό αέρα, καλύτερη διανομή των πόρων. Σκεφτείτε σύντροφοι, αναλογιστείτε πάνω στο τι μεγάλο μέρος του υλικού με το οποίο οι οικολόγοι έχουν εφοδιάσει το κεφάλαιο, θα χρησιμοποιηθεί εναντίον μας αύριο. Τι πολύ δουλειά έχει γίνει για όφελος των μελλοντικών καπιταλιστικών πλάνων. Θα δούμε πιθανώς τη βιομηχανία ν' απλώνεται σε ολόκληρες περιοχές χωρίς τα μεγάλα κέντρα όπως ο Γέλας, οι Συρακούσες, η Γένοβα, το Μιλάνο κ.ά. Αυτά θα πάψουν να υπάρχουν. Ο προγραμματισμός ενός κομπούτερ σε κάποιο ουρανοξύστη του Μιλάνου για παράδειγμα, θα θέτει σε ισχύ την παραγωγή στη Μελβούρνη, το Ντιτρόιτ ή οπουδήποτε

αλλού. Αυτό τι θα κάνει δυνατό; Απ' τη μια, το κεφάλαιο θά 'ναι ικανό να δημιουργήσει ένα καλύτερο κόσμο, ποιοτικά διαφορετικό και μια καλύτερη ζωή. Αλλά για ποιον; Αυτό είναι το πρόβλημα. Πάντως όχι για τον καθένα! Αν το κεφάλαιο ήταν πραγματικά ικανό να πετύχει αυτόν τον καλύτερο ποιοτικά κόσμο για όλους, τότε όλοι μας θα πηγαίναμε σπίτι, θά 'μασταν όλοι υποστηρικτές της καπιταλιστικής ιδεολογίας! Η αλήθεια είναι ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο για μερικούς κι επίσης ότι αυτό το προνομιούχο κομμάτι θά 'ναι πιο περιορισμένο αριθμητικά στο μέλλον απ' ό,τι παλιότερα. Οι προνομιούχοι του μέλλοντος θα βρεθούν σε μια κατάσταση παρόμοια μ' αυτή των Τευτόνων Ιπποτών των μεσαιωνικών χρόνων, υποστηρίζοντας μια ιδεολογία προοριζόμενη να εγκαθιδρύσει μια μειονότητα "ίσων" -των "ίσων" προνομιούχων- εντός του κάστρου, περιτριγυρισμένοι από τείχη κι απ' τους φτωχούς που προφανώς θα προσπαθούν συνεχώς να μπουν μέσα.

Τώρα αυτό το γκρουπ των προνομιούχων δε θά 'ναι απλώς οι μεγάλοι καπιταλιστές αλλά ένα κοινωνικό στρώμα που εκτείνεται προς τα κάτω ως και τ' ανώτερα κλιμάκια των μεσαίων στελεχών. Ένα αρκετά ευρύ στρώμα, ακόμα κι αν είναι περιορισμένο συγκρινόμενο με τον τεράστιο αριθμό των εκμεταλλευόμενων. Όμως, ας μην ξεχνάμε πως μιλάμε για ένα πλάνο που εκδηλώνεται προς το παρόν μόνο ως τάση.

Αυτό το στρώμα θα μπορούσε να οριστεί ως "οι έγκλειστοι", αποτελούμενο απ' αυτούς που θα κλειστούν στο κάστρο. Νομίζετε πως θα περιβάλλονται από τείχη, αγκαθωτά σύρματα, στρατούς, φύλακες ή αστυνομία; Δε νομίζω.

Γιατί οι τοίχοι των φυλακών, τα γκέτο, τα εργατικά προάστια κι η καταστολή εν συνόλω, η αστυνομία και τα βασανιστήρια (όλ' αυτά που είναι απολύτως ορατά σήμερα, όπου σύντροφοι και προλετάριοι σ' όλο τον κόσμο συνεχίζουν να πεθαίνουν απ' τα βασανιστήρια), όλα αυτά λοιπόν θα μπορούσαν να υποστούν σημαντικές αλλαγές μέσα στα επόμενα χρόνια. Είναι σημαντικό ν' αντιληφθούμε ότι πέντε ή δέκα χρόνια σήμερα, αντιστοιχούν σ' εκατό, όχι και πολύ παλιών εποχών. Το καπιταλιστικό σχέδιο ταξιδεύει με τέτοια ταχύτητα που αυξάνει με γεωμετρική πρόοδο, ασύγκριτη μ' ό,τι άλλο είχε συμβεί πριν. Το είδος της αλλαγής που έλαβε χώρα μεταξύ των αρχών του '60 και του 1968, σήμερα χρειάζεται απλώς μερικούς μήνες για να υλοποιηθεί.

Τι θα προσπαθήσουν λοιπόν να πετύχουν οι προνομιούχοι; Θα προσπαθήσουν ν' αποκόψουν τους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς απ' τους ε γ κ λ ε ι σ τ ο υ ς. Με ποιο τρόπο; Κόβοντας την επικοινωνία.

Αυτή είναι η κεντρική ιδέα της κατάστασης του μέλλοντος, μια ιδέα που κατά τη γνώμη μου θά 'πρεπε να εξεταστεί όσο το δυνατόν βαθύτερα. Να κόψεις την επικοινωνία σημαίνει δύο πράγματα. Να κατασκευάσεις μια περιορισμένη γλώσσα με συγκεκριμένο περιεχόμενο που θα έχει ένα στοιχειώδη κώδικα, με τον οποίο θα εφοδιαστούν οι α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο ι έτσι ώστε να μπορούν να χειρίζονται τερματικά υπολογιστών. Κάτι εξαιρετικά απλό που θα τους κρατά ήσυχους. Και να προμηθεύσει τους εντός των τειχών απ' την άλλη πλευρά, με μια γλώσσα, αυτή "των εγκλειστών", έτσι ώστε ο κόσμος τους να βαδίζει προς αυτή την ουτοπία των προνομίων και του κεφαλαίου, που είναι και το ζητούμενο λίγο-πολύ παντού. Αυτό θα είναι το αληθινό τείχος: η έλλειψη μιας κοινής επικοινωνίας. Αυτά θα είναι τα πραγματικά τείχη της φυλακής, τείχη που δε θα

ξεπερνιούνται εύκολα.

Αυτό το πρόβλημα παρουσιάζει διάφορες ενδιαφέρουσες πλευρές. Πάνω απ' όλα υπάρχει η κατάσταση των ίδιων των εγκλειστών. Ας μην ξεχνάμε πως σ' αυτό τον κόσμο των προνομίων θα υπάρξουν άνθρωποι που στο παρελθόν είχαν βιώματα μ' επαναστατικές-ιδεολογικές αναφορές κι ίσως δε θα τους είναι αρεστή η αυριανή "προνομιακή" θέση τους, κάνοντάς τους ν' ασφυκτιούν μέσα στο Τευτονικό κάστρο. Αυτοί θά 'ναι τα πρώτα αγκάθια στα πλευρά του καπιταλιστικού σχεδίου, οι τ α ξ ι κ ο ί α π ο σ τ ά τ ε ς, μ' άλλα λόγια αυτοί που εγκαταλείπουν την τάξη τους. Ποιοι ήταν οι ταξικοί αποστάτες του χτες; Εγώ ο ίδιος, ανήκα κάποτε στην τάξη των προνομιούχων. Την εγκατέλειπα για να γίνω "ένας σύντροφος μεταξύ συντρόφων", από προνομιούχος του χτες, επαναστάτης του σήμερα. Αλλά τι έχω φέρι μαζί μου; Έχω φέρι την Ουμανιστική μου παιδεία, την ιδεολογική μου κουλτούρα. Μπορώ μόνο να σας δώσω λόγια. Μα ο αποστάτης του αύριο, ο επαναστάτης που εγκαταλείπει τη μελλοντική προνομιούχα τάξη, θα φέρι μαζί του τεχνολογία διότι ένα εκ των χαρακτηριστικών του αυριανού καπιταλιστικού σχεδίου και βασικού όρου για τη διάρκεια της κυριαρχίας του, θα είναι η διάδοση της γνώσης που δε θά 'ναι πια πυραμιδωτή αλλά οριζόντια. Το κεφάλαιο θα χρειάζεται να διανέμει τη γνώση μ' ένα πιο ορθολογικό κι ισότιμο τρόπο, αλλά πάντα εντός της τάξης των εγκλειστών. Να γιατί οι αυριανοί αποστάτες θα φέρουν μαζί τους ένα μεγάλο αριθμό - χρήσιμων από επαναστατικής άποψης- "εργαλείων".

Και οι αποκλεισμένοι; Θα συνεχίσουν να μένουν ήσυχoi; Στην πραγματικότητα, τι θά 'ναι ικανοί να ζητήσουν αφού η επικοινωνία θα έχει διακοπεί; Όταν ζητάς κάτι, είναι αναγκαίο να ξέρεις τι. Δεν μπορώ νά 'χω μια ιδέα του πως είναι να υποφέρω απ' την έλλειψη ενός πράγματος του οποίου την ύπαρξη αγνώω, που δε σημαίνει τίποτα για μένα και το οποίο δε διεγείρει τις επιθυμίες μου. Το τέλος της κοινής γλώσσας θα κάνει το ρεφορμισμό του χτες -των ειρηνικών απαιτήσεων για καλύτερες συνθήκες και μείωση της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης- αυτόματα αναχρονιστικό. Ο ρεφορμισμός βασιζόνταν στην κοινή γλώσσα μεταξύ εκμεταλλεόμενων κι εκμεταλλευτών. Αν οι γλώσσες είναι διαφορετικές, τίποτα παραπάνω δε μπορεί ν' απαιτηθεί. Τίποτα δε μ' ενδιαφέρει από κάτι που δεν καταλαβαίνω και για το οποίο δε γνωρίζω τίποτα. Έτσι, η πραγμάτωση του μελλοντικού καπιταλιστικού σχεδίου -του μεταβιομηχανικού όπως όλοι φαντάζονται- θα βασιστεί κυρίως στο να κρατηθούν ήσυχoi οι έγκλειστοι. Θα τους δοθεί ένας κώδικας συμπεριφοράς βασισμένος σε πολύ απλά πράγματα, τόσο ώστε να τους επιτραπεί να χρησιμοποιούν τηλέφωνο, τηλεόραση, τερματικά υπολογιστών κι όλα τ' άλλα αντικείμενα που θα ικανοποιούν τις βασικές πρωτογενείς, τριτογενείς και τις υπόλοιπες ανάγκες των αποκλεισμένων και που ταυτόχρονα θα διασφαλίζουν την παραμονή τους υπό έλεγχο. Αυτό θά 'ναι πιο επώδυνο σε σχέση με μια αιματηρή διαδικασία. Τα βασανιστήρια θα πάρουν ένα τέλος. Όχι πια άλλοι αιματοβαμμένοι τοίχοι. Αυτά θα σταματήσουν, μέχρι ενός σημείου βεβαίως. Θα υπάρξουν και περιπτώσεις όπου θα συνεχιστεί. Όμως γενικά, ένα πέπλο σιωπής θα καλύψει τους αποκλεισμένους.

Ωστόσο, υπάρχει ένα ψεγάδι σ' όλα αυτά. Η εξέγερση του ανθρώπου δε γίνεται μόνο όταν απαιτεί κάτι αλλά κι όταν αντιλαμβάνεται την έλλειψη κάτι άλλου και παλεύει

εναντίον της. Αν το καλοσκεφτείς, αυτή είναι μια καθαρή αντίληψη του διαφωτισμού που αργότερα αναπτύχθηκε απ' τους άγγλους φιλόσοφους-ιδεολόγους (Bentham και Σία) που μίλησαν απ' την πλευρά του Ωφελιμισμού. Τα τελευταία 150 χρόνια, η ιδεολογική μας προπαγάνδα έχει στηριχτεί σ' αυτές τις λογικές βάσεις, απαιτώντας κάτι όταν μας λείπει, γιατί είναι σωστό να τό 'χουμε αφού όλοι είμαστε ίσοι. Αλλά, σύντροφοι, αυτό που θα προσπαθήσουν να σβήσουν μαζί με τη γλώσσα είναι οι έννοιες της ισότητας, της ανθρωπιάς και της αδελφότητας. Ο έγκλειστος του αύριο δε θα τρέφει αισθήματα ανθρωπιάς κι αδελφούσνης προς τον αποκλεισμένο αλλά θα τον θεωρεί κάτι "άλλο". Ο αποκλεισμένος του αύριο θά 'ναι έξω απ' το Τευτονικό κάστρο και δε θα βλέπει τον έγκλειστο σαν πιθανό μετα-επαναστατικό αδερφό του. Θα είναι δύο διαφορετικά πράγματα, κατά τον ίδιο τρόπο που εγώ σήμερα αντιλαμβάνομαι το σκύλο μου σαν κάτι "διαφορετικό" επειδή δε "μιλάει" αλλά γαυγίζει. Φυσικά, τον αγαπώ, μ' αρέσει, μου είναι χρήσιμος, με οδηγεί, είναι φιλικός, κουνά την ουρά του, μα δε μπορώ να φανταστώ έναν αγώνα για την ισότητα μεταξύ του ανθρώπινου είδους και των σκύλων. Όλ' αυτά είναι πολύ μακριά απ' τη φαντασία μου, είναι κάτι άλλο. Δυστυχώς, αυτός ο διαχωρισμός των γλωσσών θα μπορούσε επίσης να γίνει δυνατός στο μέλλον. Και πραγματικά, αυτά που θα δοθούν στους α π ο κ λ ε ι σ μ έ ν ο υ ς, αυτά που θα συγκροτήσουν το συγκεκριμένο περιορισμένο κώδικα, για να μην πω ότι ήδη είναι ορατά, είναι: ήχοι, εικόνες, και χρώματα. Τίποτα δηλαδή απ' τον παραδοσιακό κώδικα επικοινωνίας που βασίζονταν στη λέξη, στην ανάλυση και στην κοινή γλώσσα. Ας μην ξεχνάμε πως πάνω σ' αυτόν ακριβώς τον κώδικα θεμελιώθηκε ο Διαφωτισμός και η προοδευτική ανάλυση του μετασχηματισμού της πραγματικότητας, ανάλυση που και σήμερα αποτελεί τη βάση της επαναστατικής ιδεολογίας, εξουσιαστικής (ΣΗΜ: μαρξιστικής) ή αναρχικής (δεν υπάρχει διαφορά όσον αφορά το σημείο της κοινής τους αφετηρίας). Εμείς οι αναρχικοί είμαστε ακόμα προσδεμένοι στην προοδευτική αντίληψη της δυνατότητας να επιφέρουμε αλλαγές μέσω του λόγου. Αλλά αν το κεφάλαιο απογυμνώσει το λόγο, τα πράγματα θα γίνουν πολύ δύσκολα. Όλοι γνωρίζουμε το γεγονός πως πολλοί νέοι άνθρωποι σήμερα δε διαβάζουν καθόλου. Μπορούν να προσεγγιστούν μέσω της μουσικής και των εικόνων (τηλεόραση, σινεμά, κόμικς). Όμως αυτές οι τεχνικές, τις οποίες κάποιοι θα μπορούσαν να εξηγήσουν καλύτερα από μένα, έχουν μια αξιοσημείωτη δυνατότητα -στα χέρια της Εξουσίας- που είναι ν' αγγίζουν τα πιο ακατανόητα συναισθήματα που υπάρχουν που υπάρχουν σ' όλους μας. Για να το πούμε αλλιώς, η αξία της λογικής -σα μέσο πεποίθησης και αυτοκαθορισμού- που θα μπορούσε να μας οδηγήσει στο να επιθεθούμε στον ταξικό εχθρό, θ' αποδυναμωθεί, δε λέω απολύτως, αλλά σ' ένα σημαντικό βαθμό.

Σε ποια βάση λοιπόν θα δράσουν οι αποκλεισμένοι; (Γιατί φυσικά θα συνεχίσουν να δρουν). Θα δράσουν μέσω πολύ παράλογων παρορμήσεων.

Σύντροφοι, σας συνιστώ να σκεφτείτε πάνω σ' ορισμένα φαινόμενα που ήδη έχουν αρχίσει να εκδηλώνονται σήμερα, ειδικά στη Μ. Βρετανία, μια χώρα που απ' την άποψη του καπιταλισμού, υπήρξε πάντα στην εμπροσθοφυλακή, μια θέση που την κρατά και σήμερα. Τα φαινόμενα των αυθόρμητων, παράλογων ταραχών.

Σ' αυτό το σημείο, θα πρέπει να κατανοήσουμε πλήρως τη διαφορά μεταξύ των

ταραχών και της εξέγερσης, κάτι που πολλοί σύντροφοι δεν κάνουν. Μια αναταραχή είναι μια κίνηση ανθρώπων που περιέχει έντονα παράλογα χαρακτηριστικά. Θα μπορούσε να ξεκινήσει για οποιοδήποτε λόγο: επειδή κάποιοι τύποι συλλαμβάνονται στο δρόμο, επειδή οι μπάτσοι σκοτώνουν κάποιον σε μια επιδρομή ή ακόμα κι εξαιτίας μιας συμπλοκής ανάμεσα σε οπαδούς ποδοσφαιρικών ομάδων. Δεν έχει νόημα να νιώθουμε φόβο απέναντι σ' αυτό το φαινόμενο. Ξέρετε γιατί φοβόμαστε; Επειδή είμαστε οι φορείς της ιδεολογίας της προόδου και του διαφωτισμού. Επειδή πιστεύουμε ότι οι βεβαιότητες που διατηρούμε είναι ικανές να εγγυηθούν ότι είμαστε σωστοί και ότι αυτοί οι άνθρωποι είναι παράλογοι, – ακόμα και φασίστες – προβοκάτορες, άνθρωποι τους οποίους είναι αναγκαίο να τους κρατάμε σιωπηλούς με κάθε κόστος.

Τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά. Στο μέλλον θα υπάρχουν όλο και περισσότερο τέτοιες καταστάσεις ανατρεπτικών ταραχών που θά 'ναι ακατανόητες και μη υποκινούμενες. Νιώθω το φόβο να εξαπλώνεται ανάμεσα στους συντρόφους όταν αντιμετωπίζουν αυτή την πραγματικότητα όπως και μια επιθυμία να επιστρέψουν σε μεθόδους που βασίζονται στις αξίες του παρελθόντος και στη λογική ικανότητα. της αποσαφήνισης. Αλλά δεν πιστεύω ότι είναι δυνατό να συνεχίσουμε να χρησιμοποιούμε τέτοιες μεθόδους για πολύ ακόμα. Βεβαίως, εμείς θα συνεχίσουμε να δημοσιοποιούμε τα γραπτά μας, τα βιβλία μας, τις γραπτές αναλύσεις αλλά οι διαθέτοντες τα γλωσσικά μέσα για να τα διαβάσουν και να τα κατανοήσουν, θα είναι λιγότεροι στον αριθμό.

Τι προκαλεί αυτή την κατάσταση; Μια σειρά από γεγονότα που είναι μόνο εν δυνάμει εξεγερτικά ή αντικειμενικά κάθε άλλο παρά τέτοια. Και ποια θά 'πρεπε νά 'ναι η δουλειά μας; Να συνεχίσουμε σύμφωνα με τις δυνάμεις του παρελθόντος; Ή να προσπαθήσουμε να στρέψουμε αυτές τις αυθόρμητες ταραχώδεις καταστάσεις σε μια αποτελεσματική εξεγερτική κατεύθυνση, ικανή να επιτεθεί όχι μόνο στους έγκλειστους που παραμένουν εντός του Τευτονικού κάστρου αλλά και στον πραγματικό μηχανισμό που εξαφανίζει τη γλώσσα. Στο μέλλον θα πρέπει να δουλέψουμε προς μια επαναστατική-εξεγερτική διάσταση, με μέσα τα οποία θα πρέπει να μπορούν να "διαβαστούν" απ' τους αποκλεισμένους.

Ας μιλήσουμε καθαρά. Δεν μπορούμε να γίνουμε συνεργοί στον πελώριο στόχο της οικοδόμησης ενός εναλλακτικού σχολείου, ικανού να εφοδιάσει με λογικά μέσα, ανθρώπους που δεν είναι πια ικανοί να τα χρησιμοποιήσουν. Δεν μπορούμε δηλαδή να υποκαταστήσουμε τη δουλειά που κάποτε έκανε η αντίθεση, όταν αυτό που απαιτούνταν ήταν μια κοινή γλώσσα. Τώρα, που όσοι κατείχαν την ικανότητα της ορθολογικοποίησης, και μαζί τους αυτοί που μπορούσαν να τη διαδώσουν, έχουν χάσει την επικοινωνία, δεν είναι δυνατό να κατασκευάσουμε μια εναλλακτική. Κάτι τέτοιο θά 'μοιαζε με πολλές αυταπάτες του παρελθόντος. Μπορούμε απλώς να χρησιμοποιήσουμε τα ίδια μέσα (εικόνες, ήχοι κτλ.) με τέτοιο τρόπο ώστε να διαδοθούν ιδέες, ικανές να συνεισφέρουν στην κατεύθυνση μετατροπής αναταραχών σε εξεγέρσεις. Αυτή είναι μια δουλειά που μπορούμε να κάνουμε, που πρέπει να ξεκινήσουμε σήμερα. Αυτός είναι ο τρόπος που σκεφτόμαστε την εξέγερση.

Αντίθετα μ' αυτό που πολλοί σύντροφοι φαντάζονται –ότι ανήκουμε στο 18^ο αιώνα,

κι είναι ξεπερασμένοι – πιστεύω πως είμαστε πραγματικά ικανοί να οικοδομήσουμε αυτή τη μικρή αερο-γέφυρα μεταξύ των εργαλείων του παρελθόντος και των διαστάσεων του μέλλοντος. Βέβαια, δε θά 'ναι εύκολο να χτιστεί. Ο πρώτος εχθρός που πρέπει να ηττηθεί, αυτός που είναι μέσα μας, προέρχεται απ' την αποστροφή μας για καταστάσεις που μας τρομάζουν, συμπεριφορές που δεν καταλαβαίνουμε και κουβέντες που είναι ακατανόητες για ένα παλιό ρασιοναλιστή σαν εμένα.

Ακόμα είναι αναγκαίο να γίνει μια προσπάθεια. Πολλοί σύντροφοι έχουν απαιτήσει μια επίθεση στα βήματα των Λουδδιτών, 150 χρόνια πριν. Οι Λουδδίτες είχαν μια κοινή γλώσσα μ' αυτούς που είχαν τις μηχανές, υπήρχε μια κοινή γλώσσα μεταξύ των ιδιοκτητών των πρώτων εργοστασίων και του προλεταριάτου που τις αρνούσαν και αντιστέκονταν μέσα σ' αυτά. Η μια πλευρά έτρωγε κι η άλλη όχι, αλλά πέρα απ' αυτή την καθόλου αμελητέα διαφορά, είχαν κοινή γλώσσα. Η πραγματικότητα σήμερα είναι τραγικά διαφορετική. Και θα γίνει ακόμα περισσότερο στο μέλλον. Θα είναι επομένως αναγκαίο να δημιουργήσουμε όρους που θ' ανταποκρίνονται σ' αυτές τις ταραχές. Γιατί, σύντροφοι, ας το ξεκαθαρίσουμε αυτό, δεν είναι αλήθεια ότι μπορούμε να προετοιμαστούμε μόνο ψυχολογικά. Εκτελώντας δηλαδή πνευματικές ασκήσεις, κι ύστερα να παρουσιαζόμαστε σε πραγματικές καταστάσεις με τις σημαίες μας. Αυτό είναι αδύνατο. Το προλεταριάτο, ή όπως αλλιώς θέλετε να το αποκαλέσετε, οι αποκλεισμένοι που ξεσπούν, θα μας απωθήσουν ως παράξενους κι αμφίβολου εξωτερικούς επισκέπτες. Ή ως ύποπτους. Τι κοινό πάνω στη γη μπορεί νά 'χουμε μ' αυτούς που ξεσηκώνονται ανώνυμα εναντίον της απόλυτης ματαιότητας της ζωής τους, κι όχι λόγω ανάγκης ή ελλείψεων; Μ' αυτούς που αντιδρούν παρόλο που έχουν έγχρωμη τηλεόραση στο σπίτι, βίντεο, τηλέφωνο κι άλλα καταναλωτικά αγαθά; Ποιοι είναι ικανοί, παρόλο που έχουν να φάνε, ν' αντιδρούν ακόμα; Τι μπορούμε να τους πούμε; Ίσως ότι οι αναρχικές οργανώσεις σύνθεσης έλεγαν τον περασμένο αιώνα; Τα εξεγερτικά κηρύγματα του Μαλατέστα; Αυτά είναι που έχουν ξεπεραστεί. Αυτό το είδος των επαναστατικών συζητήσεων είναι απαρχαιωμένο. Άρα πρέπει να βρούμε ένα διαφορετικό τρόπο, πολύ γρήγορα.

Και ένας διαφορετικός τρόπος, πρέπει πρώτα απ' όλα, να βρεθεί από μέσα μας, μέσω μιας προσπάθειας να ξεπεράσουμε τις παλιές μας συνήθειες και την ανικανότητά μας να κατανοήσουμε το καινούργιο. Να είστε όμως βέβαιοι, ότι η Εξουσία το κατανοεί τέλεια κι εκπαιδεύει τις νέες γενιές ν' αποδέχονται την υποταγή, μέσω μιας σειράς υποσυνείδητων μηνυμάτων. Αλλά αυτή η υποταγή είναι μια ψευδαισθήση.

Όταν ξεσπούν οι ταραχές, δεν πρέπει νά 'μαστε εκεί σαν ε π ι σ κ έ π τ ε ς σ' ένα θεαματικό γεγονός ή επειδή σε κάθε περίπτωση, είμαστε αναρχικοί και το γεγονός μας γემίζει ικανοποίηση. Πρέπει νά 'μαστε εκεί σαν εκτελεστές ενός σχεδίου που έχει εξεταστεί με κάθε λεπτομέρεια εκ των προτέρων.

Τι μπορεί νά 'ναι αυτό το σχέδιο; Αυτό της οργάνωσης με τους αποκλεισμένους, όχι πια σε μια ιδεολογική βάση, ούτε πια μέσω συλλογισμών αποκλειστικά βασισμένων στις παλιές αντιλήψεις της ταξικής πάλης αλλά στη βάση του άμεσου και του ικανού να μας συνδέει με την πραγματικότητα, με διαφορετικές πραγματικότητες. Πρέπει να υπάρχουν περιοχές στις δικές σας περιπτώσεις όπου οι εντάσεις βαθμιαία αυξάνονται. Η επαφή μ'

αυτές τις καταστάσεις, αν συνεχιστεί σε μια ιδεολογική βάση, θα τερματιστεί πετώντας σας έξω. Η επαφή πρέπει να 'ναι σε μια διαφορετική βάση, οργανωμένη μεν αλλά διαφορετική. Αυτό δε μπορεί να συμβεί από μια μεγάλη οργάνωση με τις παραδοσιακές, προερχόμενες απ' το διαφωτισμό και ρομαντικές αξιώσεις της, σα σημείο αναφοράς και σύνθεσης μιας στρατιάς διαφορετικών καταστάσεων. Μπορεί να γίνει μόνο από μια οργάνωση ευκίνητη, ευέλικτη κι ικανή να προσαρμόζεται. Μια αφορμαλιστική οργάνωση αναρχικών συντρόφων, μια ειδική οργάνωση αποτελούμενη από συντρόφους που διαθέτουν μια αναρχική ταξική συνείδηση αλλά που αναγνωρίζουν τα όρια των παλιών μοντέλων και προτείνουν διαφορετικά, πιο ευέλικτα στη θέση τους. Πρέπει να έχουν επαφή με την πραγματικότητα, να δημιουργήσουν μια ξεκάθαρη ανάλυση και να την κάνουν γνωστή, ίσως χρησιμοποιώντας τα μέσα του μέλλοντος κι όχι μόνο αυτά του παρελθόντος. Ας θυμόμαστε πως η διαφορά ανάμεσα στα μέσα του μέλλοντος και του παρελθόντος δεν βρίσκεται στο να προσθέτουμε μερικές έξτρα φωτογραφίες στα γραπτά μας. Δεν είναι απλά ζήτημα του να δώσουμε ένα διαφορετικό, πιο χιουμοριστικό ή λιγότερο σχολαστικό ύφος στο γράψιμό μας αλλά πραγματικής κατανόησης της ουσίας των μέσων του μέλλοντος, της ενδεδειγμένης μελέτης τους, γιατί αυτά είναι που θα κάνουν δυνατή την υλοποίηση των μελλοντικών εξεγερτικών μέσων, τα οποία θα βάσουμε δίπλα -δίπλα με το μαχαίρι που οι προκάτοχοί μας κουβαλούσαν ανάμεσα στα δόντια τους. Μ' αυτό τον τρόπο θα χτιστεί η αερο-γέφυρα που αναφέραμε νωρίτερα.

Επομένως (απαιτείται) μια αφορμαλιστική οργάνωση που εδραϊώνει ένα λόγο που δεν παρουσιάζει μεγάλους αντικειμενικούς στόχους και δεν έχει την αξίωση, όπως πολλές άλλες, κάθε παρέμβαση που κάνει να "οδηγεί στην κοινωνική επανάσταση, αλλιώς τι σόι αναρχικοί θά 'μασταν;" Νά 'στε σίγουροι σύντροφοι, ότι η κοινωνική επανάσταση δεν περιμένει στη γωνία, ότι ο δρόμος έχει πολλές γωνίες και είναι πολύ μακρύς. (Απαιτούνται) επομένως ευέλικτες παρεμβάσεις ακόμα και με περιορισμένους σκοπούς, ικανές να χτυπάνε εκ των προτέρων τους ίδιους στόχους που βάζουν κι οι αποκλεισμένοι. Μια οργάνωση που είναι ικανή να βρίσκεται "εντός" της πραγματικότητας της ανατρεπτικής αναταραχής τη στιγμή που συμβαίνει, και να τη μετατρέψει σε μια αληθινά εξεγερτική πραγματικότητα, προσφέροντας στόχους, μέσα κι εποικοδομητικά συμπεράσματα. Αυτό είναι το εξεγερτικό καθήκον. Οι υπόλοιποι δρόμοι είναι αδιάβατοι σήμερα.

Βέβαια, είναι ακόμα δυνατό να βαδίζουμε στο δρόμο της οργάνωσης σύνθεσης, της προπαγάνδας, της αναρχικής μόρφωσης και της δημόσιας συζήτησης -όπως κάνουμε τώρα βεβαίως- διότι όπως είπαμε, πρόκειται για το πρόβλημα ενός σχεδίου που εκδηλώνεται απλά ως τάση και της απόπειρας να κατανοήσουμε ένα μέρος απ' το καπιταλιστικό πλάνο που υλοποιείται. Αλλά ως αναρχικοί επαναστάτες, είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε κατά νου αυτή την πορεία εξέλιξης των πραγμάτων και να προετοιμαζόμαστε από δω και πέρα για να μετατρέψουμε τις παράλογες εκδηλώσεις αναταραχής, σε μια εξεγερτική κι επαναστατική πραγματικότητα.

Τα μαζικά κινήματα που τόσο εντύπωση κάνουν σε κάποιους απ' τους συντρόφους μας σήμερα, εξ' αιτίας της επικινδυνότητάς και –κατά τη γνώμη τους- της ματαιότητάς τους, είναι σημάδια της κατεύθυνσης που οι αυριανοί αγώνες θ' ακολουθήσουν.

Ακόμα και τώρα, πολλοί νέοι άνθρωποι δεν είναι πια ικανοί να εκτιμήσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Στερημένοι απ' αυτό το μίνιμουμ της κουλτούρας που το σχολείο κάποτε παρείχε, βομβαρδιζόμενοι από μηνύματα που περιέχουν άσκοπη, αδικαιολόγητη βία, ωθούνται με χιλιάδες τρόπους σε μια βίαιη, παράλογη και αυθόρμητη ανταρσία και αποκόπτονται απ' τους "πολιτικούς" στόχους που οι περασμένες γενιές πίστευαν πως μπορούν να διακρίνουν με τόση διαύγεια.

Τα "μέρη" κι οι εκφράσεις αυτών των συλλογικών εκρήξεων διαφέρουν πολύ. Οι λόγοι το ίδιο. Σε κάθε περίπτωση όμως, ανιχνεύονται στην αδιαλλαξία της κοινωνίας του θανάτου που διευθύνεται απ' τη συνεργασία Κράτους / Κεφαλαίου.

Είναι άσκοπο να φοβόμαστε αυτές τις εκδηλώσεις εξ' αιτίας των παραδοσιακών ιδεών που έχουμε για την επαναστατική δράση εντός των μαζικών κινημάτων.

Δεν είναι ζήτημα φόβου αλλά περάσματος στη δράση αμέσως, πριν να είναι πολύ αργά.